

Vinger aan de pols van werkend Nederland



De Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) is het grootste periodieke onderzoek in Nederland naar de arbeidssituatie van werknemers. De NEA maakt deel uit van het Meerjarenprogramma Innovatie van Arbeid (2007-2010) van TNO. TNO en CBS voeren de NEA uit in samenwerking met het Ministerie van SZW. Het doel van de NEA is om tegemoet te komen aan de informatiebehoefte op het gebied van arbeid in Nederland. Deze behoefte bestaat bij de overheid, werkgeversorganisaties, vakbonden, bedrijven en instellingen.

INHOUDSOPGAVE

Tien highlights uit de NEA 2008	2
1. Werktijd en overwerk	3
2. Flexibele contractvormen	4
3. Werkdruk en autonomie in het werk	5
4. Intimidatie en lichamelijk geweld op het werk	6
5. Verzuim en werkgebondenheid van verzuim	7
6. Dóór willen werken tot en na het 65e levensjaar	7
7. Maatregelen om de arbeids- omstandigheden te verbeteren	8
8. Reorganisaties, baanonzekerheid en ander werk zoeken	9
9. Thuiswerk, telewerk en vermindering van de reistijd	10
10. Arbeidsvoorraarden en salaris	11
Verdeling van de NEA 2008 respondenten naar beroep en sector	12
Vragenlijst	13
Resultaten in tabelvorm	21

Tien highlights uit de NEA 2008

De NEA volgt trends in vele arbeidsrisico's, effecten van die risico's en maatregelen die werkgevers treffen. Deze brochure belicht tien thema's uit de NEA 2008. In deze brochure is ook de NEA-vragenlijst opgenomen en wordt een overzichtstabel gepresenteerd met de antwoorden op alle vragen uit de vragenlijst, uitgesplitst naar geslacht, leeftijd en sector.

Het NEA-onderzoek

De NEA is voor het eerst in 2003 uitgevoerd en wordt vanaf 2005 ieder jaar gehouden. De steekproef van de NEA wordt door het CBS uit de Polisadministratie getrokken, een bestand met daarin gegevens van alle Nederlandse werknemers. De werknemers krijgen de vragenlijst op hun huisadres gestuurd en kunnen de ingevulde lijst per post retourneren aan TNO. De lijst kan ook via internet ingevuld worden. In 2008 is de respons 22.025 werknemers. Het CBS voert vervolgens een weging uit zodat de NEA-gegevens beschouwd kunnen worden als representatief voor de Nederlandse werknemerspopulatie. Het CBS biedt tevens de mogelijkheid om de NEA-gegevens te koppelen aan andere databronnen uit het Sociaal Statistisch Bestand. Meer informatie hierover is te vinden op www.cbs.nl/cvb. Meer details over de werkwijze van het NEA-onderzoek zijn te vinden in het rapport "NEA 2008; Methodologie en globale resultaten" dat is te downloaden van de website www.tno.nl/nea.

Mogelijkheden met de NEA

De jaarlijkse uitvoering van de NEA maakt het mogelijk om trends in de tijd weer te geven. Doordat de NEA informatie bevat over de blootstelling van werknemers aan verschillende arbeidsrisico's, is de NEA tevens goed in staat om risicogroepen te identificeren. De NEA-gegevens worden ook gebruikt voor het analyseren van de samenhang tussen verschillende aspecten van arbeidsomstandigheden, arbeidsinhoud, arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorraarden. De resultaten worden benut door de overheid, werkgeversorganisaties, vakbonden, bedrijven en instellingen om de kwaliteit van de arbeid in Nederland te verbeteren.

De omvang van de NEA maakt het mogelijk om de arbeidssituatie te beschrijven voor een specifiek beroep of voor een specifieke branche. Op basis van de NEA kunnen betrouwbare uitspraken worden gedaan over meer dan 40 beroepen en meer dan 100 branches. Hierdoor leent de NEA zich uitstekend voor gebruik als referentiebestand of benchmarkinstrument.

NEA-cohortonderzoek

Een nieuw element van de NEA is dat de respondenten uit 2007 opnieuw zijn benaderd in 2008. Dit vervolgonderzoek is uitgevoerd naast de reguliere NEA 2008 en heeft geleid tot een respons van 10.532 personen. Het NEA-cohortonderzoek behoort daarmee tot

de grootste longitudinale arbeidsonderzoeken ter wereld. Het biedt uitgebreide mogelijkheden om kennis te ontwikkelen over de samenhang tussen de verschillende aspecten van de arbeidssituatie en over de samenhang tussen de arbeidssituatie en de gezondheid en het functioneren van werknemers. TNO zal hierbij op brede schaal samenwerken met universiteiten en andere kennisinstellingen. De eerste resultaten van het NEA-cohortonderzoek worden in de zomer van 2009 bekendgemaakt via www.tno.nl/nea. Eind 2009 wordt deze grote groep personen nogmaals benaderd, zodat informatie van drie metingen in de tijd beschikbaar komt.

Meer NEA-resultaten

Deze brochure geeft tien highlights van de NEA die is uitgevoerd in 2008. De resultaten van de NEA 2008 worden meer uitgebreid beschreven in de Arbocabalans, die in het najaar van 2009 zal verschijnen. Het aantal resultaten dat afkomstig is van de NEA's van 2003 tot en met 2008 groeit exponentieel. Tot op heden heeft de NEA onder meer verschillende (wetenschappelijke) artikelen, persberichten en presentaties op congressen & symposia opgeleverd. De belangrijkste NEA-publicaties zijn te vinden via de website van TNO (www.tno.nl/nea). De eerste resultaten van elke NEA worden elk jaar in mei gepubliceerd. Dat gebeurt via de NEA-website (www.tno.nl/nea), via Statline (www.cbs.nl/statline), de internet-databank van het CBS, via persberichten en via deze brochure.

Naast NEA ook WEA

Naast het werknemersonderzoek NEA heeft TNO in 2008 ook grootschalig onderzoek uitgevoerd bij werkgevers. Over deze Werkgevers Enquête Arbeid (WEA) zal eveneens een brochure verschijnen met algemene resultaten en enkele highlights. Deze WEA-brochure is vanaf juni 2009 te downloaden via www.tno.nl/monitorarbeid.

1. Werktijd en overwerk

De laatste jaren gaat de discussie over de werkgelegenheid in Nederland onder andere over de mogelijkheid om parttimers meer uren per week te laten werken. In figuur 1 is te zien dat de gemiddelde duur van de contractuele werkweek 31,6 uur is. Dit gemiddelde is laag vergeleken met andere Europese landen. De belangrijkste reden van het lage gemiddelde is het grote aantal parttimers, vooral onder vrouwen en jongeren.

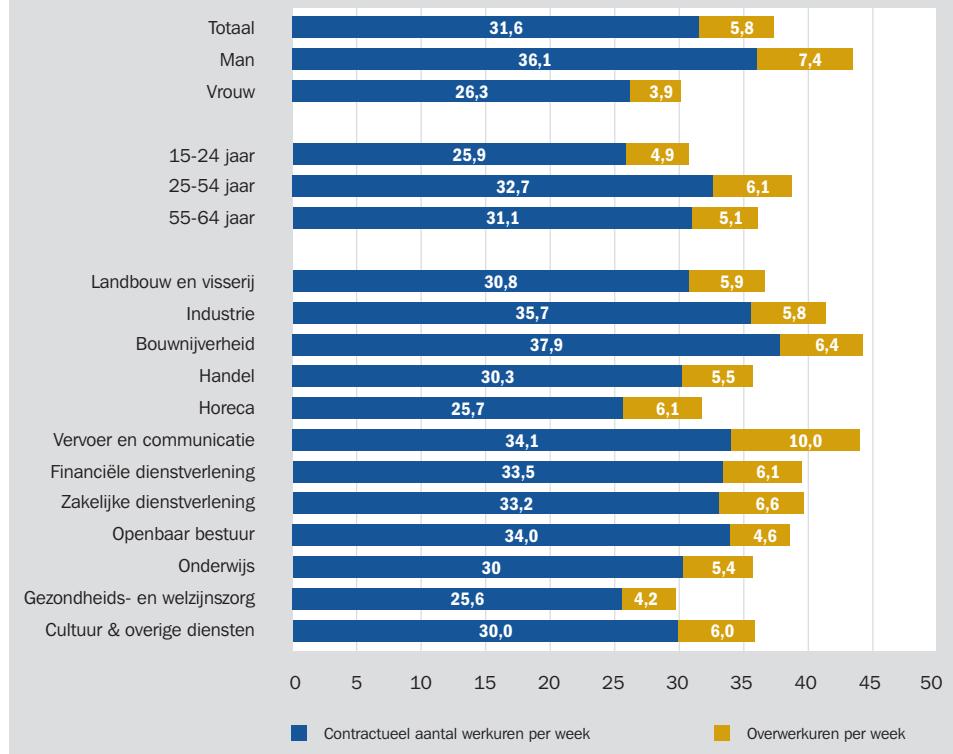
De daadwerkelijke omvang van de werkweek is met 37,4 uur aanzienlijk groter dan de contractuele omvang, omdat er gemiddeld 5,8 uur per week wordt overgewerkt. De langste werkweken worden gemaakt in de sectoren bouwnijverheid en vervoer/communicatie. De kortste werkweken worden in de horeca en de gezondheids- en welzijnszorg gemaakt. In deze laatste twee sectoren werken veel vrouwen en in de horeca ook veel jongeren.

In 2008 is de gemiddelde contractuele werkweek ten opzichte van 2005 met 0,4 uur toegenomen. De toename komt doordat de parttimers meer uren per week zijn gaan werken. De contractomvang van mannen is sinds 2005 niet veranderd terwijl vrouwen 0,9 uur en jongeren 0,8 uur per week meer zijn gaan werken.

Ook het aantal uren overwerk per week laat sinds 2005 een toename zien. Deze toename is met 0,8 uur per week zelfs twee keer zo groot als de toename van het contractueel

aantal werkuren. In tegenstelling tot bij het aantal contracturen is de toename van overwerk vooral bij de mannen te zien. Mannen zijn 1,1 uur per week meer gaan overwerken; vrouwen ‘slechts’ 0,4 uur per week.

FIGUUR 1 Aantal werkuren en overwerkuren per week (NEA 2008)

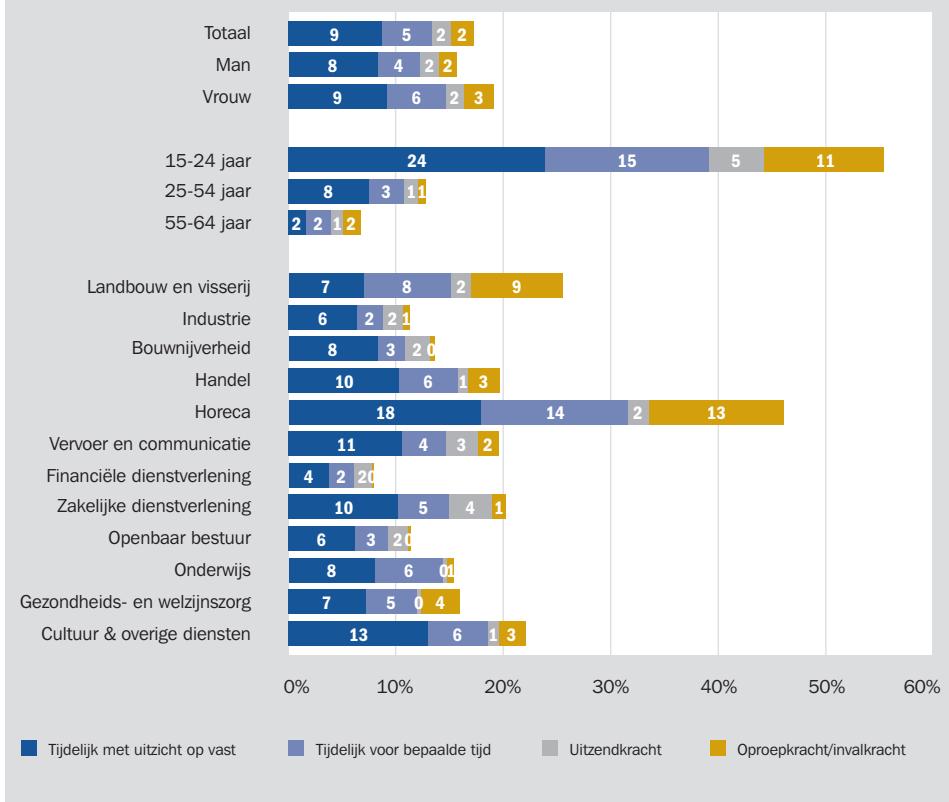


2. Flexibele contractvormen

In de afgelopen dertig jaar heeft de flexibele of tijdelijke arbeid zich ontwikkeld tot een algemeen geaccepteerd verschijnsel. In tijden van economische achteruitgang staat de flexibele arbeid echter vaak weer ter discussie omdat hier de eerste klappen vallen. Toch lijkt het dat Nederland, anno 2008, niet zonder flexibele arbeid kan. Figuur 2 laat zien dat de flexibele contractvormen samen 17% uitmaken van alle arbeidsovereenkomsten. In 2005 was dit 16%. De meest voorkomende flexibele contractvorm is de tijdelijke aanstelling. Hierin zijn weer twee vormen te onderscheiden, namelijk tijdelijk werk voor de duur van de aanstelling en tijdelijk werk als aanloop naar een vaste baan. Er is vooral een toename te zien in deze laatste vorm van tijdelijk werk, namelijk van 6% in 2005 naar 9% in 2008. Uitzendwerk (2%), oproep- of invalwerk (2%) en tijdelijk werk voor bepaalde tijd (5%) komen minder vaak voor en zijn ook nauwelijks toe- of afgenomen sinds 2005. De omvang van het flexibel werken zonder de "aanloopcontracten" is in 2008 dus slechts 9%.

Het werken met een flexibele arbeidsovereenkomst is sterk gebonden aan de leeftijd van de werknemers en aan de sector waarin zij werkzaam zijn. Figuur 2 geeft aan dat vooral jongeren en werknemers in de horeca en de landbouw met flexibele arbeidsovereenkomsten werken. In de industrie, bouwnijverheid, financiële dienstverlening en het openbaar bestuur wordt relatief weinig met flexibele werknemers gewerkt. Echter, werknemers

FIGUUR 2 Percentage werknemers met een 'flexibele' arbeidsovereenkomst (NEA 2008)



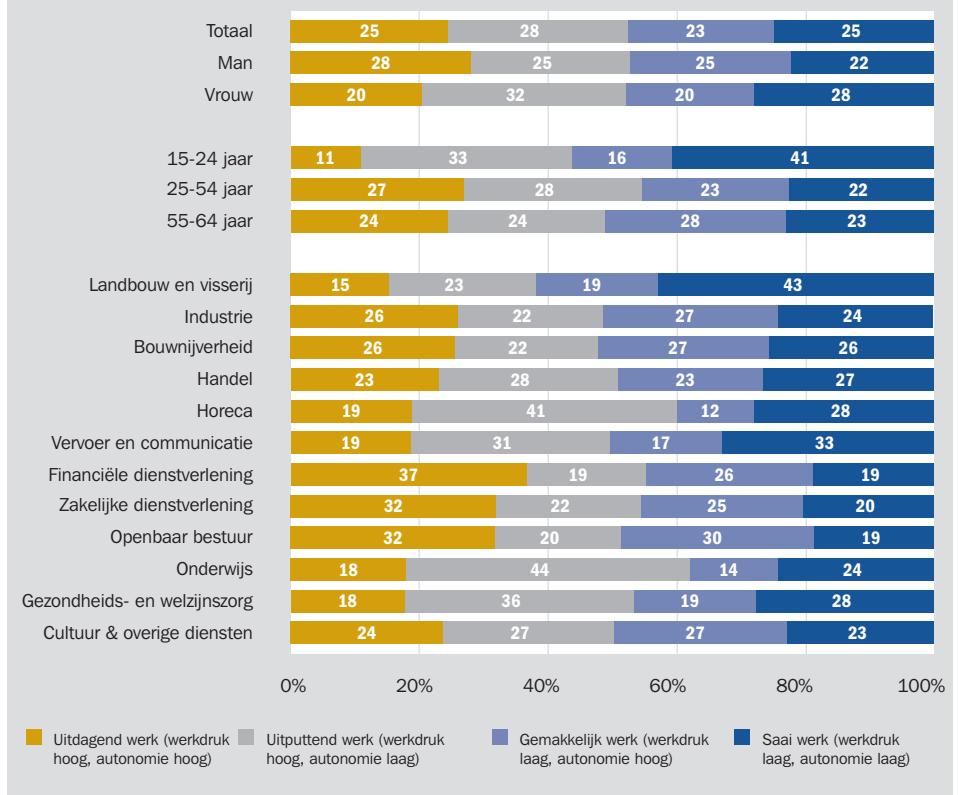
vanaf 45 jaar die een flexibel dienstverband hebben zijn vooral werkzaam in de zakelijke dienstverlening (23%), gevolgd door de gezondheids- en welzijnszorg (17%). Flexibele arbeid door zelfstandigen zonder personeel (zzp) en werkgevers blijft buiten beschouwing in de NEA. Zo wordt in de bouw natuurlijk veel flexibele arbeid verricht door zzp-ers.

3. Werkdruk en autonomie in het werk

Werkdruk ontstaat door een groot aantal factoren zoals personele onderbezetting, een inefficiënte organisatie van het werk, emotionele belasting of pieken in het aanbod van werk. Als hoge werkdruk te lang duurt kan burnout ontstaan, vooral bij gemotiveerd personeel dat voor en met andere mensen werkt (verpleging, onderwijs). Als naar verschillende aspecten van werkdruk wordt gekeken dan zien we dat 37% van alle Nederlandse werknemers aangeeft regelmatig in een hoog tempo te werken, 31% werkt regelmatig onder hoge tijdsdruk en 42% doet altijd of vaak heel veel werk. De verschillen tussen sectoren zijn daarbij niet groot. Alleen in de horeca en het onderwijs is de werkdruk significant hoger en in de landbouw is er minder werkdruk. De werkdruk in Nederland is in de laatste jaren niet of nauwelijks gestegen. Volgens sommigen is dit omdat het plafond bereikt is.

Een belangrijk discussiepunt is of het nadelig is om hard te werken. Dat is lang niet altijd het geval. Werkdruk blijkt minder belastend te zijn als men de mogelijkheid heeft het werk zelf te regelen. Gelukkig komt deze autonomie in het werk vaak voor bij Nederlandse werknemers. Als hoge werkdruk gepaard gaat met veel autonomie kan je spreken van uitdagend werk. In figuur 3 is te zien dat vooral werknemers in de financiële en zakelijke dienstverlening en in het openbaar bestuur uitdagend werk hebben. Van uitputtend werk is sprake bij hoge werkdruk en weinig autonomie. Dit komt relatief vaak voor bij vrouwen, jongeren en bij werknemers in de horeca, het onderwijs en de

FIGUUR 3 Mate van werkdruk en/of autonomie in het werk (NEA 2008)



gezondheidszorg. Gemakkelijk werk is als de werkdruk laag is en de autonomie hoog. Tenslotte, als lage werkdruk samengaat met weinig autonomie dan noemen we dit saai werk. Ook gemakkelijk en saai werk komen in bepaalde leeftijdsgroepen en sectoren relatief vaak voor.

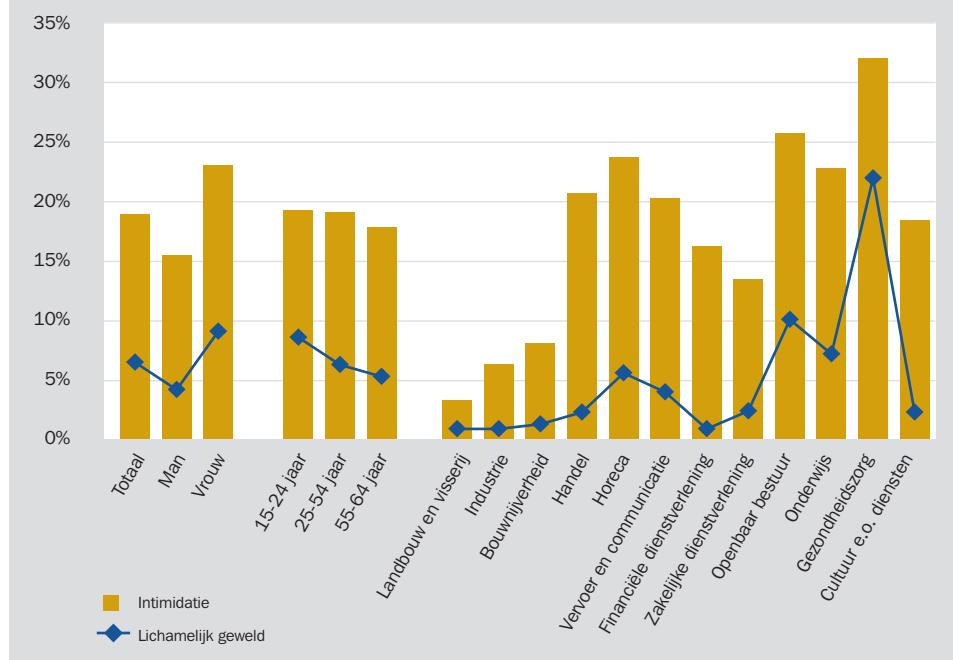
4. Intimidatie en lichamelijk geweld op het werk

Helaas komen intimidatie en lichamelijk geweld voor in de werksituatie van een flink aantal werknemers in Nederland. Het gaat daarbij vooral om intimidatie en lichamelijk geweld door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers e.d.). Intimidatie en lichamelijk geweld door leidinggevenden en collega's komen minder vaak voor. Figuur 4 laat zien dat 19% van de werknemers aangeeft dat zij in 2008 persoonlijk te maken hebben gehad met intimidatie door klanten. Bij vrouwen komt dit vaker voor dan bij mannen, wat grotendeels verklaard wordt door het feit dat vrouwen vaak werken in sectoren met veel klantcontacten zoals de gezondheids- en welzijnszorg, het openbaar bestuur, het onderwijs en de horeca.

Intimidatie door klanten komt over het algemeen minder vaak voor in de sectoren waar minder met klanten gewerkt wordt, zoals de landbouw en de industrie. Het frequent voorkomen van intimidatie in de sector openbaar bestuur is in dat verband opmerkelijk omdat uit de NEA blijkt dat het aantal klantcontacten dat werknemers in het openbaar bestuur hebben aanzienlijk kleiner is dan in de andere sectoren waar veel werknemers te maken hebben met intimidatie. Mogelijk heeft die hoge frequentie te maken met de aard van het werk in deze sector (politie, justitie, sociale dienstverlening, etcetera).

Lichamelijk geweld door klanten wordt door 6,5% van de werknemers gemeld. Ook hier valt de gezondheids- en welzijnszorg in negatieve zin op. Daarnaast is er in het openbaar bestuur, het onderwijs, de horeca en de sector vervoer/communicatie sprake

FIGUUR 4 Intimidatie en lichamelijk geweld door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, NEA 2008)

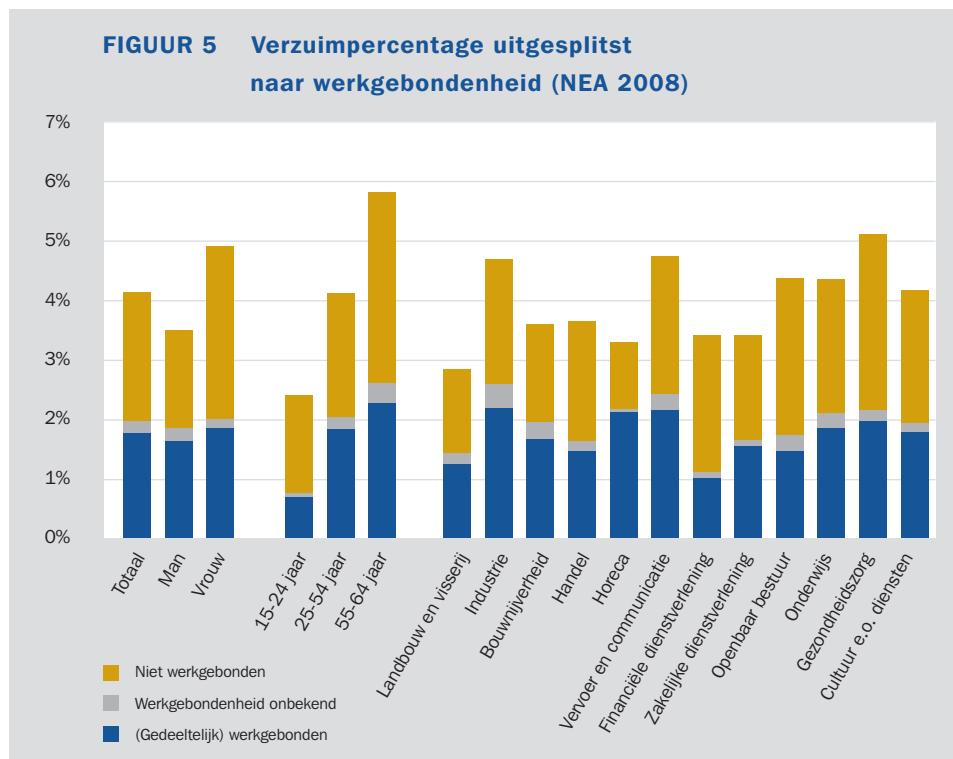


van veel lichamelijk geweld. Lichamelijk geweld komt relatief vaak voor bij vrouwen en jongeren. Hoewel vrouwen en jongeren vaker contact met klanten hebben kan dit het grote verschil in het optreden van intimidatie en lichamelijk geweld niet volledig verklaren.

5. Verzuim en werkgebondenheid van verzuim

Het ziekteverzuimpercentage onder Nederlandse werknemers in 2008 is 4,1%. De daling van de voorgaande jaren lijkt daarmee af te vlakken. In 2007 was het verzuimpercentage namelijk 4,2%, in 2006 4,5% en in 2005 4,8%. Daling en stabilisatie doen zich voor bij zowel het gemiddeld aantal keer dat men zich jaarlijks ziek meldt als bij het totaal aantal werkdagen dat men jaarlijks verzuimt. In 2008 was het gemiddelde aantal ziekmeldingen per werknemer 1,2 en het gemiddeld aantal verzuimde werkdagen per werknemer 7,5. Vrouwen (4,9%) hebben een hoger verzuimpercentage dan mannen (3,5%), en ouderen (5,8%) hebben een hoger verzuimpercentage dan jongeren (2,4%). Vooral in de gezondheids- en welzijnszorg (5,1%), vervoer/communicatie (4,7%) en de industrie (4,7%) is het verzuim relatief hoog. Het ziekteverzuim van werknemers ontstaat door een aantal factoren. Omstandigheden op het werk is er daar één van. We noemen dit de werkgebondenheid van het verzuim of ook wel de werkgebondenheid van gezondheidsklachten die het verzuim veroorzaken. Gemiddeld wordt 43% van het verzuim hoofdzakelijk of gedeeltelijk aan het werk toegeschreven, 52% van het verzuim is niet werkgebonden en bij 5% is de werkgebondenheid van het verzuim onbekend. In 2005 waren deze percentages respectievelijk 48% (deels) werkgebonden, 47% niet werkgebonden en 5% onbekend. Het deel van het verzuim dat (gedeeltelijk) aan het werk wordt toegeschreven is de laatste jaren dus iets gedaald.

Het (gedeeltelijk) werkgebonden verzuim betreft bij vrouwen en jongeren een



verhoudingsgewijs kleiner aandeel van het totale verzuim. Dit is niet verwonderlijk vanwege de geringere aantal werkuren per week bij deze groepen. Bij de horeca wordt een relatief groot deel (65%) van het verzuim

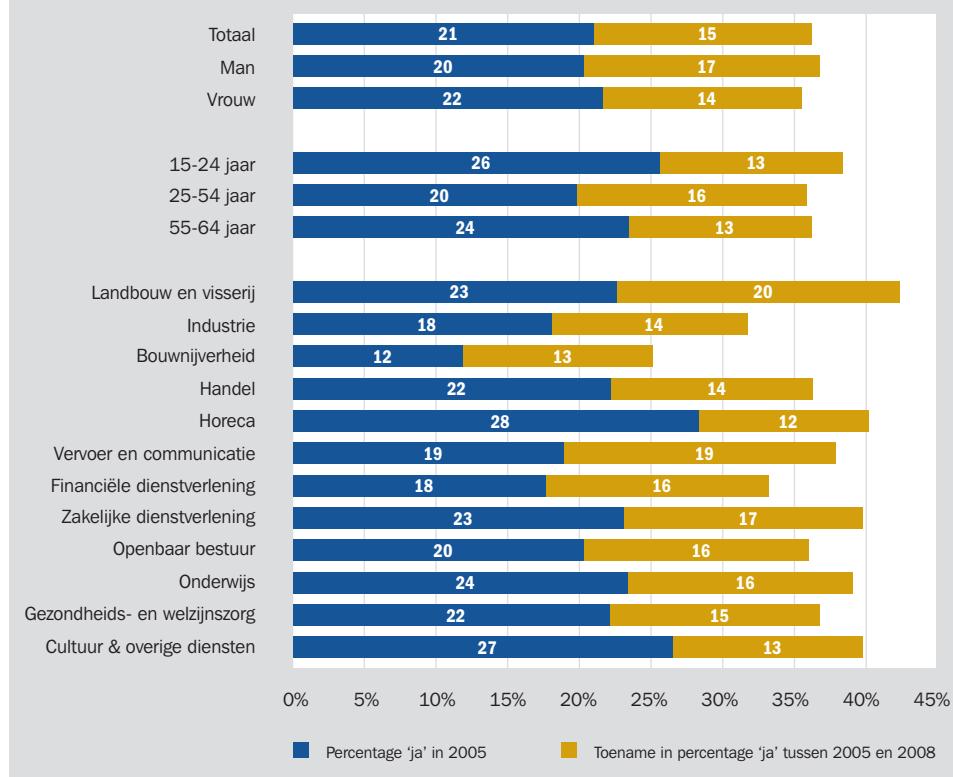
(deels) aan het werk toegeschreven. Bij de sectoren financiële dienstverlening (30%) en openbaar bestuur (34%) wordt een relatief klein deel van het verzuim (deels) aan het werk toegeschreven.

6. Dóór willen werken tot en na het 65^e levensjaar

Het verhogen van de arbeidsparticipatie in Nederland staat bovenaan de lijst van prioriteiten van de overheid, werkgevers en vakbonden. Het voorkómen van uitval, het zo snel mogelijk reintegreren van uitvallers, het in uren uitbreiden van parttime banen en het doorwerken tot het 65^e levensjaar zijn belangrijke speerpunten. Recent is daar ook het doorwerken na het 65^e levensjaar bijgekomen.

In 2005 gaf 21% van de werknemers aan tot het 65^e levensjaar te willen doorwerken. In 2008 is dat toegenomen tot 36%. In figuur 6 wordt dit aangegeven door op de kolom van 2005 de toename tot 2008 te geven. De figuur laat zien dat het percentage is toegenomen in alle groepen en sectoren. In de sectoren landbouw & visserij, horeca, zakelijke dienstverlening, onderwijs en cultuur & overige dienstverlening is men het

**FIGUUR 6 Tot het 65^e levensjaar door willen werken
(NEA 2008)**



vaakst bereid om tot het 65^e levensjaar door te werken. In de bouwnijverheid is men daartoe het minst vaak bereid. Overigens is het percentage werknemers dat het nog niet weet vrij groot (gemiddeld 29%).

Dit percentage is de afgelopen drie jaar licht gedaald, want in 2005 had 31% nog geen mening over dit onderwerp.

De bereidheid om ook ná het 65^e levensjaar door te werken bestaat in 2008 bij 12% van de werknemers. Ook hier is het percentage werknemers dat het nog niet weet echter vrij groot (32%). Mannen (14%) willen vaker na hun 65^e doorwerken dan vrouwen (9%), ouderen (14%) vaker dan jongeren (12%) en dan werknemers in de middelste leeftijds-groepen (11%). Naar sector bekeken zijn vooral werknemers in de landbouw & visserij (17%) de horeca (16%), de zakelijke dienst-verlening (15%), het onderwijs (13%) en cultuur & overige dienstverlening (13%) het meest vaak bereid om ook na hun 65^e door te werken. Of men parttime of fulltime door wil werken is niet gevraagd.

7. Maatregelen om de arbeidsomstandigheden te verbeteren

Om arbeidsomstandigheden te verbeteren is het van belang dat bedrijven en instellingen maatregelen nemen. Werknemers hebben daar vaak een uitdrukkelijk oordeel over, bijvoorbeeld dat maatregelen niet nodig zijn omdat de problematiek niet in de organisatie speelt, dat er al voldoende maatregelen genomen zijn of dat er juist nog (aanvullende) maatregelen genomen moeten worden.

Figuur 7 geeft aan dat werknemers vinden dat maatregelen tegen werkstress het meest nodig zijn, zowel omdat ze nog niet genomen zijn (11%) als omdat de bestaande maatregelen onvoldoende zijn (31%). Uit de figuur blijkt ook dat men van mening is dat de overige

maatregelen maar in 5 tot 20% van de gevallen nodig zijn, omdat het vaak niet in de organisatie speelt of omdat er al voldoende maatregelen genomen zijn.

Na maatregelen voor de aanpak van werkdruk en werkstress worden maatregelen op het gebied van RSI, emotioneel zwaar werk en lichamelijk zwaar werk het meest nodig geacht. Daarna komen veiligheid en geluid, waar ook nog meer dan 10% van de werknemers van mening is dat er nog geen maatregelen zijn of dat de genomen maatregelen onvoldoende zijn. Slechts 8% van de werknemers geeft aan dat maatregelen nodig zijn tegen intimidatie, agressie of geweld door

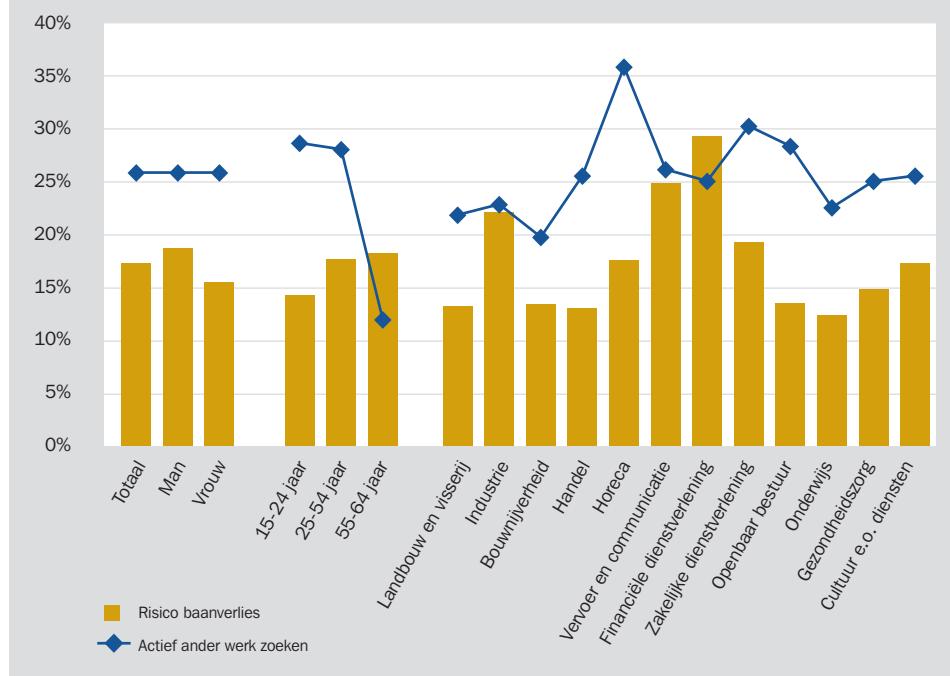
klanten. Dit is opvallend aangezien het aantal werknemers dat met dergelijk ongewenst gedrag van klanten te maken heeft aanzienlijk groter is.

Maatregelen zijn vaak sectorgebonden.

Maatregelen op het gebied van werkdruk en werkstress en emotioneel zwaar werk zijn naar de mening van de werknemers vaker nodig in het onderwijs en de gezondheids- en welzijnszorg, maatregelen op het gebied van lichamelijk zwaar werk in de bouw en maatregelen tegen hard geluid vooral in de industrie.

8. Reorganisaties, baanonzekerheid en ander werk zoeken

FIGUUR 8 Baanonzekerheid en ander werk zoeken (NEA 2008)

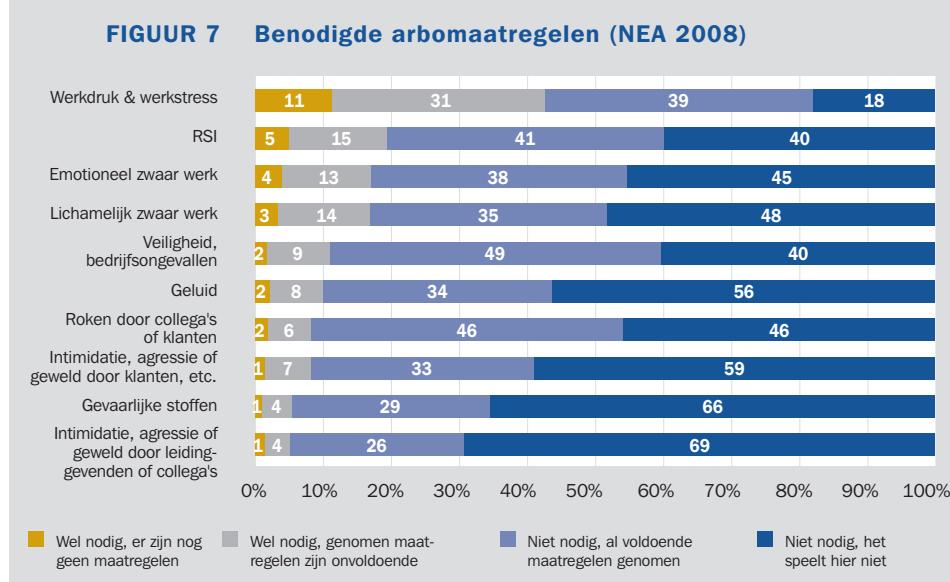


Het Nederlandse bedrijfsleven is sterk in ontwikkeling. 42% van de werknemers gaf aan dat er in 2008 in hun organisatie sprake was van één of meer organisatieveranderingen zoals een grote reorganisatie, een overname of fusie. Organisatieveranderingen kwamen in 2008 relatief vaak voor in de financiële dienstverlening, het openbaar bestuur en de gezondheids- en welzijnszorg. Mede door organisatieveranderingen kunnen banen van werknemers op de tocht staan. In figuur 8 is te zien dat gemiddeld 17% van de werknemers naar eigen zeggen risico loopt op baanverlies. Daarbij zijn echter grote verschillen te zien tussen sectoren. Vooral in de financiële dienstverlening, de sector vervoer/communicatie en in de industrie (inclusief delfstoffenwinning en nuts) schat men de kans op baanverlies relatief hoog in. In de overige sectoren varieert de geschatte kans op baanverlies tussen de 12 en 20%.

Bijna de helft van de werknemers (48%) denkt er wel eens over om een andere baan te zoeken. In figuur 8 is het aandeel werknemers weergegeven dat in 2008 actief naar ander werk heeft gezocht. Ongeveer 26% zocht in 2008 actief naar een andere baan, bijvoorbeeld door te solliciteren. Alleen bij de oudere werknemers is dat veel minder het geval.

Het aantal werknemers met baanonzekerheid is in vrijwel alle sectoren kleiner dan het aantal werknemers dat actief naar ander werk heeft gezocht. Alleen in de financiële dienstverlening zijn minder werknemers op zoek naar ander werk dan dat er werknemers zijn die onzeker zijn over hun baan. In deze laatste sector hebben juist minder werknemers iets ondernomen om ander werk te zoeken dan op basis van de baanonzekerheid verwacht zou worden.

FIGUUR 7 Benodigde arbomaatregelen (NEA 2008)



9. Thuiswerk, telewerk en verminderen van de reistijd

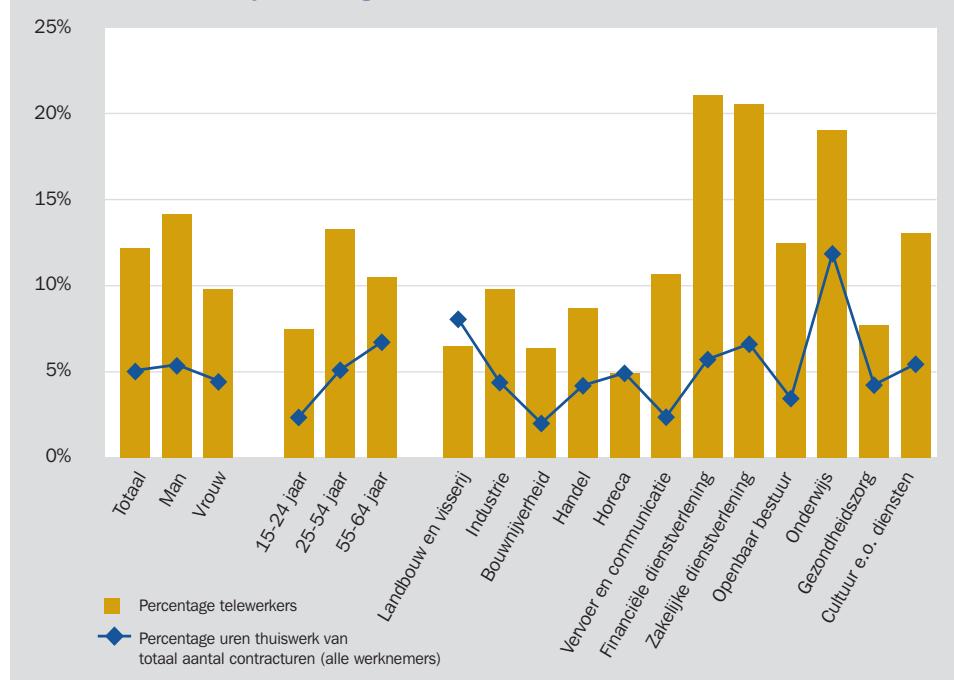
Fileproblemen zorgen voor lange reistijden. De NEA-gegevens laten zien dat de Nederlandse werknemer gemiddeld ongeveer vier uur per week besteedt aan reizen van en naar het werk. Dat is met 6,8 miljoen werknemers ruim 27 miljoen reisuren per week. Een mogelijkheid die bedrijven werknemers bieden om de wekelijkse reistijd te verminderen is thuis of elders dan op het eigen bedrijf te werken met behulp van telecommunicatietechnieken, het zogenaamde telewerken.

In figuur 9 is te zien dat 12% van de Nederlandse werknemers aan telewerk doet. Mannen doen dit vaker dan vrouwen en het gaat vooral om de middengroepen bij de leeftijdsklassen. Telewerk komt vooral voor in sectoren waar het werk mee naar huis genomen kan worden, zoals de sectoren financiële en zakelijke dienstverlening en onderwijs.

In figuur 9 is ook het percentage thuiswerk te zien, dat wil zeggen het percentage van het contractueel aantal werkuren dat men thuis werkt. Gemiddeld werken Nederlandse werknemers 5% van hun totale contractuele werktijd thuis. Dit is een half procent meer dan in 2005, toen 4,5% van de contractuele werktijd thuis werd ingevuld. Vrouwen werken minder vaak thuis dan mannen en het percentage thuiswerk neemt toe met de leeftijd. Thuiswerk komt het meest voor in het onderwijs.

Een belangrijk maatschappelijk vraagstuk is in hoeverre thuiswerk de filedruk terug kan brengen. Als aangenomen mag worden dat thuiswerk door werknemers één op één samengaat met vermindering van hun reistijd, dan betekent de 5% thuiswerk dat in 2008 wekelijks naar schatting 1,3 miljoen reisuren zijn uitgespaard.

FIGUUR 9 Percentage telewerkers en percentage thuiswerk (NEA 2008)

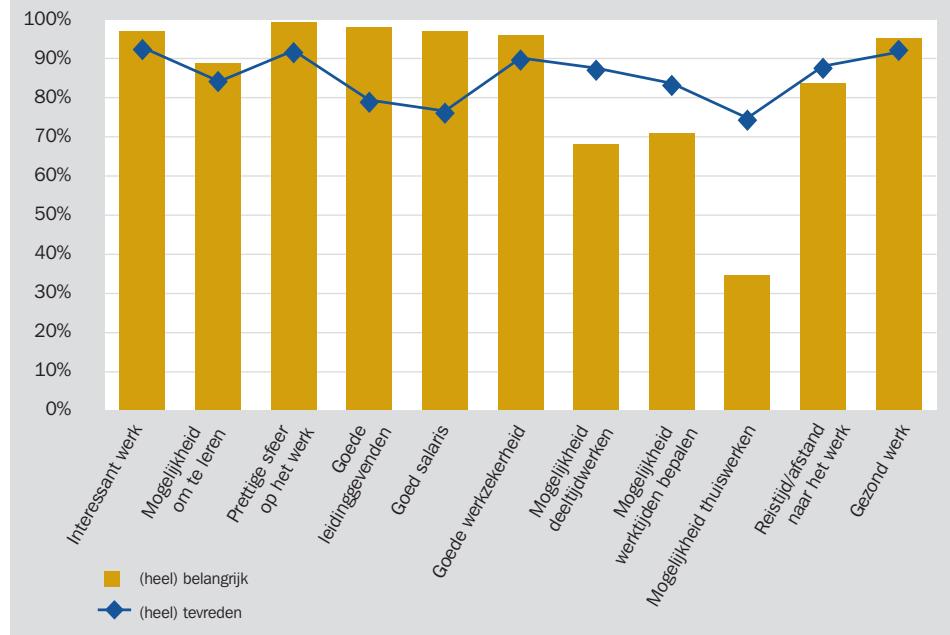


10. Arbeidsvoorwaarden en salaris

Voor veel werknemers is het salaris de belangrijkste arbeidsvoorwaarde, maar er zijn ook andere redenen om te kiezen voor het werk dat men doet. In de NEA-vragenlijst wordt onderscheid gemaakt in de mate waarin men een arbeidsvoorwaarde belangrijk vindt en de mate waarin men met een arbeidsvoorwaarde tevreden is. Figuur 10 geeft aan dat men over het algemeen de meeste arbeidsvoorwaarden belangrijk of heel belangrijk vindt. Alleen de mogelijkheid om in deeltijd te werken, de eigen werktijd te bepalen en thuis te werken vinden velen minder belangrijk. Deze drie arbeidsvoorwaarden zijn echter sterk gebonden aan de sector waar men werkt. Deeltijdwerk vindt men vooral in het onderwijs en in de gezondheids- en welzijnszorg belangrijk. Zelf bepalen van de werktijden vindt men belangrijk in de sector openbaar bestuur. De mogelijkheid om thuis te werken wordt vooral belangrijk gevonden in de financiële en zakelijke dienstverlening, het openbaar bestuur en het onderwijs. De mogelijkheid om te leren wordt door werknemers boven de 55 jaar en in de sectoren landbouw & visserij en transport en communicatie als minder belangrijk gezien. Ook de gemiddelde tevredenheid met de verschillende arbeidsvoorwaarden ligt hoog en varieert rond de 85%. Hoog scoren interessant werk, de mogelijkheid om te leren, de sfeer op het werk, werkzekerheid, de mo-

lijkheid om in deeltijd te werken, de reistijd/afstand naar het werk en de gezondheid van het werk. Minder hoog scoren de tevredenheid met leidinggevenden, het salaris en de mogelijkheid tot thuiswerken. Het belang dat werknemers hechten aan goede leidinggevenden en een goed salaris is groter dan hun tevredenheid over deze twee aspecten.

FIGUUR 10 Percentage werknemers dat 11 arbeidsvoorwaarden (heel) belangrijk vindt en er (heel) tevreden mee is (NEA 2008)



Verdeling van de NEA 2008 respondenten naar beroep en naar sector

BEROEP/FUNCTIE	Aantal werknelmers	%
1 Schilders	116	0,5%
2 Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	373	1,7%
3 Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	543	2,5%
4 Drukkers en verwante functies	147	0,7%
5 Voedingsmiddelen- en drankenbereiders	328	1,5%
6 Kleermakers, kostuumnaaisters, stoffeerders e.d.	82	0,4%
7 Elektromonteurs, reparateurs van elektrische apparaten	404	1,9%
8 Machinebankwerkers, monteurs, instrumentmakers, reparateurs	539	2,5%
9 Overige ambachtelijke en industriële beroepen	965	4,4%
10 Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden, e.d.	163	0,7%
11 Vrachtwagenchauffeurs	398	1,8%
12 Laders, lossers, inpakkers, grondwerk- en kraanmachinisten	234	1,1%
13 Overige transportberoepen	341	1,6%
14 Secretaressen, typisten, e.d.	748	3,4%
15 Boekhouders, kassiers, e.d.	540	2,5%
16 Postdistributiepersoneel	74	0,3%
17 Overige administratieve beroepen	1477	6,8%
18 Vertegenwoordigers, handelsagenten	262	1,2%
19 Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers	1288	5,9%
20 Verzekeringsagenten, makelaars, tussenpersonen, e.d.	221	1,0%
21 Overige commerciële beroepen	861	3,9%
22 Koks, kelners, buffetbedienden	484	2,2%
23 Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen, e.d.)	274	1,3%
24 Politiepersoneel, brandweer, bewakers, e.d.	413	1,9%
25 Kappers, schoonheidsspecialisten	86	0,4%
26 Overige dienstverlenende functies	953	4,4%
27 Geneeskundigen, tandartsen, dierenartsen	240	1,1%
28 Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden	1072	4,9%
29 Bejaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulp e.d.	638	2,9%
30 Overige gezond-heidszorgberoepen	1228	5,6%
31 Docenten basisonderwijs	436	2,0%
32 Docenten voortgezet onderwijs	310	1,4%
33 Docenten hoger onderwijs	131	0,6%
34 Overige onderwijsberoepen	304	1,4%
35 Architecten, ingenieurs en verwante technici, tekenaars	603	2,8%
36 Statistici, wiskundigen, systeemanalisten, ICT-functies	718	3,3%
37 Kunstenares	18	0,1%
38 Overige vakspecialisten	668	3,1%
39 Akkerbouwers	8	0,0%
40 Veehouders, pluimveehouders	22	0,1%
41 Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers, e.d.	219	1,0%
42 Vissers, viskwekers, jagers, e.d.	3	0,0%
43 Overige agrarische beroepen	95	0,4%
44 Leidinggevende functies	1075	4,9%
45 Overige beroepen	1705	7,8%
Alle werknelmers	21808	100,0%
Beroep/functie ontbreekt	217	
TOTALE STEEKPROEFGROOTTE	22025	

BEDRIJFSSECTOR	Aantal werknelmers	%
1 Landbouw, bosbouw en visserij	304	1,4%
2 Winning van delfstoffen (geen turf)	35	0,2%
3 Voedings- en genotmiddelenindustrie	389	1,8%
4 Textiel, kleding en lederindustrie	50	0,2%
5 Hout- en bouwmateriëlenindustrie	121	0,5%
6 Papierindustrie, drukken, uitgeven	278	1,3%
7 Aardolie- rubber en kunststofindustrie	118	0,5%
8 Vervaardiging van chemische producten	219	1,0%
9 Vervaardiging van metalen in primaire vorm	73	0,3%
10 Vervaardiging van producten van metaal	282	1,3%
11 Vervaardiging van machines en apparaten	296	1,3%
12 Vervaardiging van elektrische en optische apparaten	244	1,1%
13 Vervaardiging auto's, aanhangwagens en opleggers	72	0,3%
14 Vervaardiging van transportmiddelen	93	0,4%
15 Vervaardiging meubels en overige goederen; recycling	392	1,8%
16 Elektriciteit, aardgas, stoom, warm water	96	0,4%
17 Winning en distributie van water	20	0,1%
18 Bouwnijverheid	1258	5,7%
19 Handel en reparatie auto's, motoren; benzinestations	377	1,7%
20 Groot handel en handelsbemiddeling	1114	5,1%
21 Detailhandel en reparatie	1778	8,1%
22 Horeca	714	3,2%
23 Vervoer over land	619	2,8%
24 Vervoer door de lucht en over water	120	0,5%
25 Dienstverlening ten behoeve van het vervoer	307	1,4%
26 Post en telecommunicatie	335	1,5%
27 Financiële instellingen	633	2,9%
28 Verzekeringswezen en pensioenfondsen	199	0,9%
29 Activiteiten financiële instellingen	167	0,8%
30 Verhuur van en handel in onroerende goederen	268	1,2%
31 Verhuur van roerende goederen	64	0,3%
32 Computerservice	410	1,9%
33 Speur- en ontwikkelingswerk	131	0,6%
34 Overige zakelijke dienstverlening	2676	12,1%
35 Openbaar bestuur, verplichte sociale verzekeringen	1669	7,6%
36 Onderwijs	1514	6,9%
37 Gezondheids- en welzijnszorg	3709	16,8%
38 Milieudienstverlening	99	0,4%
39 Werkgevers, werknemers en beroepenorganisaties	228	1,0%
40 Cultuur, sport en recreatie	384	1,7%
41 Overige dienstverlening	170	0,8%
Bedrijfssector ontbreekt	0	
TOTALE STEEKPROEFGROOTTE	22025	

2008

Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden

VOOR WERKNEMERS

**Algemene informatie**

- Invultijd: circa 25 minuten
- Gegevens blijven anoniem
- Meedoen kan tot 7 december 2008

Inullen via internet?

- Ga naar www.nea2008.tno.nl
- Voer uw inlogcode in (zie voor- of achterzijde vragenlijst)
- Corrigeren: maak het houtje 'zwart' en zet een kruisje in het goede hokje
- Bij invullen van getallen s.v.p. niet buiten de hokjes schrijven
- Verwijder dit voorvel voordat u de vragenlijst aan ons stuurt
- Retourneer de vragenlijst in de bijgevoegde antwoordenvelop (postzegel niet nodig)



Betaling voor uw deelname
U kunt een goed doel steunen of kans maken op een
Statslot of Inschrijver waarde van € 25,-. Geef uw
keuze aan op de achterzijde van deze vragenlijst.

Inullen via internet is ook mogelijk: www.nea2008.tno.nl
Uw inlogcode:



1 Persoonsgegevens

Wat is uw geslacht?

- Man
 Vrouw

Wat is uw geboortejaar?

- 19

Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgemaakt?

- Geen opleiding gevold/afgemaakt
 Basisonderwijs
 Voorbereidend beroepsonderwijs
 MAVO
 HAVO/VWO
 Middelbaar beroepsonderwijs
 Hoger beroepsonderwijs
 Wetenschappelijk onderwijs

Hoe is uw huishouden samengesteld?

- Gehuwde of samenwonend zonder thuiswonende kinderen
 Gehuwde of samenwonend met thuiswonende kinderen
 Eénouder-huishouden
 Alleenstaand
 Anders

Hoeveel uren per dag besteedt u gemiddeld aan huishoudelijke taken en zorgtaken?

- Nee, geen betaalde baan uur per dag

Heeft u momenteel een betaalde baan?

- Ja, één betaalde baan
 Ja, meerdere betaalde banen

Heeft uw partner een betaalde baan?

- Ja, heeft betaalde baan
 Nee, heeft geen betaalde baan
 Geen partner

Heeft u meer dan één betaalde baan? Vul dan de vragenlijst in voor de baan waaraan u gemiddeld de meeste tijd besteedt!

2 Uw dienstverband

Wat is de aard van uw dienstverband?

- Werknemer met vast dienstverband (voor onbepaalde tijd)
 Werknemer met tijdelijk dienstverband met uitzicht op een vaste aanstelling
 Werknemer met tijdelijk dienstverband voor bepaalde tijd
 Uitzendkracht
 Opzettelijkheid/invakkracht
 Wertzame via Wet Sociale Werkvoorziening (bijv. in sociale werkplaats)

Wat is de omvang van uw dienstverband?

- Een grote reorganisatie
 Overname door een andere organisatie
 Overname van een andere organisatie
 Inkrimping zonder gewongen ontslagen
 Inkrimping met gedwongen ontslagen

Op hoeveel dagen per week werkt u doorgaans? (plus over hoeveel dagen worden de gewerkte uren per week verspreid?)

- dagen per week

■ Werk u in ploegdienst?	<input type="checkbox"/> Ja, regelmatig <input type="checkbox"/> Nee	<input type="checkbox"/> Ja, soms <input type="checkbox"/> Nee	<input type="checkbox"/> Ja, structureel <input type="checkbox"/> Nee, nooit <input type="checkbox"/> Nee de volgende vraag over
■ Heeft u het afgelopen jaar 's avonds of 's nachts gewerkt?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
■ Heeft u het afgelopen jaar in het weekend gewerkt?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
■ Werk u over, dat wil zeggen meer uren dan contractueel is vastgelegd?	<input type="checkbox"/> ja, hoeveel uren maakt u gemiddeld per week? (het gaat zowel om betaald als onbetaald overwerk. Reisijf niet meetellen, overwerk thuis wel meetellen)	<input type="checkbox"/> ja, hoeveel minuten per dag? Hoog paauzeert u in totaal op een gemiddelde werkdag?	<input type="checkbox"/> ja, hoeveel minuten per dag? Hoever bij besteedt u op een gemiddelde werkdag aan woon-werkverkeer? (s.v.p. hem- en terugreis optellen)
■ Zo ja, hoeveel overuren maakt u gemiddeld per week?	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>
■ Hoe lang pauzeert u in totaal op een gemiddelde werkdag?	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>
■ Hoeveel bij besteedt u op een gemiddelde werkdag aan woon-werkverkeer? (s.v.p. hem- en terugreis optellen)	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>
■ Hoeveel van uw normale betaalde arbeid verricht u gemiddeld thuis? (overwerk niet meetellen)	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>
■ Hoe lang bent u werkzaam bij uw huidige werkgever?	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>
■ Hoe lang bent u werkzaam in uw huidige functie?	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>
■ Hoeveel uren per dag besteedt u aan de vragenlijst niet verder in huisondiëke taken en zorgtaken?	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> uur per dag	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> jaar	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> maanden
■ Nee, geen betaalde baan <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> maanden		
■ Heeft u momenteel een betaalde baan?	<input type="checkbox"/> Ja, één betaalde baan <input type="checkbox"/> Ja, meerdere betaalde banen	<input type="checkbox"/> 1 tot en met 4 <input type="checkbox"/> 5 tot en met 9 <input type="checkbox"/> 10 tot en met 49 <input type="checkbox"/> 50 tot en met 99	<input type="checkbox"/> 100 tot en met 499 <input type="checkbox"/> 500 tot en met 999 <input type="checkbox"/> 1.000 of meer
■ Heeft uw partner een betaalde baan?	<input type="checkbox"/> Ja, heeft betaalde baan <input type="checkbox"/> Nee, heeft geen betaalde baan <input type="checkbox"/> Geen partner	<input type="checkbox"/> 10 en niet 49 <input type="checkbox"/> 50 en niet 99	<input type="checkbox"/> 1.000 of meer
■ Geeft u in uw huidige functie kiding? (personnel waarvan u via anderen leidinggeeft/ook metstellen)	<input type="checkbox"/> Nee <input type="checkbox"/> Ja, aan 1 – 4 medewerkers <input type="checkbox"/> Ja, aan 5 – 9 medewerkers	<input type="checkbox"/> Ja, aan 10 – 49 medewerkers <input type="checkbox"/> Ja, aan 50 – 99 medewerkers <input type="checkbox"/> Ja, aan 100 of meer medewerkers	<input type="checkbox"/> Fusie met een ander bedrijf <input type="checkbox"/> Uitbreiding van ondertekende diensten <input type="checkbox"/> Verplaatsing van bedrijfsactiviteiten naar het buitenland <input type="checkbox"/> Automatisering van bedrijfsactiviteiten <input type="checkbox"/> Geen van bovenstaande veranderingen

3 Uw beroep

Kunt u aangeven in welke categorie uw beroep of functie het beste past?

Ambachtelijke en industriële beroepen, namelijk:

- Schippers
- Loodgieters, filters, lassers, plaat- en constructiewerkers, e.d.
- Metzelaars, timmerlieden en andere bouwvakkers
- Drukkers en verwante functies
- Voedingsmiddelen- en drankbereiders
- Klermakers, kostuummaesters, stroffiers, confectiemakers, e.d.
- Elektronmonteurs, reparateurs van elektrische apparaten
- Machinebakwerkers, monteurs, instrumentmakers, reparateurs van machines, e.d.
- Overige ambachtelijke en industriële beroepen

Gezondheidszorg en hulpverleningberoepen, namelijk:

- Geneeskundigen, tandartsen, dienersanzen
- Verpleegkundigen, ziekenvoorzorgenden
- Begaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulpers, alphihilpen, e.d.
- Overige gezondheidszorgberoepen

Vakspecialisten, technici, tekenaars, e.d.

- Architecten, ingenieurs en verwante technici, tekenaars, e.d.
- Statistici, wijskundigen, systemenanalisten, ICT-functies en verwante vakspecialisten
- Kunstsenaars
- Overige vakspecialisten

Agrarische beroepen, namelijk:

- Akkerbouwers
- Veehouders, pluimveehouders
- Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, snoeiisers, e.d.
- Vissers, viskwekers, jagers, e.d.
- Overige agrarische beroepen

Administratieve beroepen, namelijk:

- Secretaressen, typisten, e.d.
- Boekhouders, kassiers, e.d.
- Postdistributiepersoneel
- Overige administratieve beroepen

Commerciële beroepen, namelijk:

- Vergenoegworders, handelsgenten
- Winkeliers, winkelbedienenden en andere verkopers
- Verzekeringsgenten, makelaars, tussenpersonen, e.d.
- Overige commerciële beroepen

Dienstverlenende beroepen, namelijk:

- Kolke, keuken-, buffetbedienenden
- Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen, e.d.)
- Politiepersoneel, brandweer, bewakers, e.d.
- Kappers, schoonheidsspecialisten
- Overige dienstverlenende functies

Kunt u aangeven in welke van onderstaande categorieën uw beroep of functie het beste past?

Industrie, namelijk:

- Voedings- en genommidelenindustrie
- Aardolie- en chemische industrie
- Metalproductenindustrie
- Metaal- en elektronische industrie
- Machine-industrie
- Ander type industrie

Gezondheids- en welzijnszorg, namelijk:

- Ziekenhuizen
- Andere gezondheidszorg
- Verpleeg- en verzorgingshuzzen
- Ander type welzijnszorg

Openbaar bestuur/overheid, namelijk:

- Gemeenten, provincies
- Ministeries
- Justitie (exclusief het ministerie zelf)
- Politie
- Andere type openbaar bestuur/overheid

Overige dienstverlening, namelijk:

- Handel, namelijk:
- Autohandel en -reparatie
- Groothandel machines en apparaten
- Warenhuizen en supermarkten
- Andere type groot- en detailhandel

Vervoer en communicatie, namelijk:

- Wegvoer (exclusief openbaar vervoer)
- Post en telecommunicatie
- Andere type vervoer en communicatie

Financiële instellingen, namelijk:

- Bankwezen
- Andere type financiële instellingen

Zakelijke dienstverlening, namelijk:

- Computersevice en informatietechnologie
- Juridische en economische dienstverlening
- Architecten- en ingenieursbureaus
- Andere type zakelijke dienstverlening

Energie- en waterleidingbedrijven

- Energie- en waterleidingbedrijven

Horeca

- Horeca

Overige bedrijven

- Overige bedrijven

5 Uw werkomstandigheden

Moe u gevuld werk doen?

- Ja, regelmatig
- Ja, soms
- Nee. Standaard vraag over

4 Uw bedrijf

Bij wat voor soort bedrijf of instelling bent u werkzaam?
(max. 40 letters)

...

- Confrontatie met geweld
- Bekleed raken
- Slijten, steken
- Borsen, aanrijden
- Ongeluk met gevarenlijke stoffen

■ Doet u werk waarbij u veel kracht moet zetten, bijvoorbeeld bij tillen, duwen, trekken, slijpen, of gehrukt u in uw werk

gereedschappen en apparaten waarbij u veel kracht moet zetten?

Maakt u bij uw werk gebruik van een gereedschap, apparaat of toerusting dat trillingen of schudden veroorzaakt?

Doet u werk in een ongemakkelijke werkhouding?

Doet u werk waarbij u herhalende bewegingen moet maken?

Is er op uw werkplek zoveel lawaai, dat u hard moet praten om u verstaanbaar te maken?

■ Wanneer u werkt in lawaai, gebruikt u dan gehoorbeschermers, zoals oordopjes?

Werkt u met water of waterige oplossingen?

Krijgt u tijdens uw werk stoffen op uw huid? (zoals lijn, verf, schoonmaakmiddelen, geneesmiddelen, bevriddingsmiddelen)

Aent u tijdens het werk stoffen in? (zoals damp van ophosmid, del, uitlaadgas, laslook, geraastof, stof van steen en beon)

Kunt u in contact met mogelijk beschermde personen, dieren of materiaal?

■ Ja, regelmatig

■ Nee

■ N.v.t.

■ Noot

■ Soms

■ Vaak

■ Altijd

■ Kunt u zelf beslissen hoe u uw werk uitoert?

Bepaalt u zelf de volgorde van uw werkzaamheden?

Kunt u zelf uw werktempo regelen?

Moet u in uw werk zelf oplossingen bedenken om bepaalde dingen te doen?

Kunt u verlof opnemen wanneer u dat wilt?

■ Ja, regelmatig

■ Nee

■ N.v.t.

■ Kunt u in een hoge tempo werken?

Moet u onder hoge tijdsdruk werken?

Moet u extra hard werken?

Is uw werk hectisch?

■ Moet u erg snel werken?

Moet u heel veel werk doen?

Moet u extra hard werken?

Is uw werk hectisch?

■ Breygt uw werk in emotioneel moeilijke situaties?

Is uw werk emotioneel vreliedend?

Raakt u emotioneel betrokken bij uw werk?

Vereist uw werk intensief nadenken?

Vergt uw werk dat u er uw gedachten bij houdt?

Vergt uw werk veel aandacht van u?

Is uw werk gevarieerd?

Vereist uw baan dat u nieuwe dingen leert?

Vereist uw baan creativiteit?

■ Ja, regelmatig

■ Ja, soms

■ Nee

■ Noot

■ Soms

■ Vaak

■ Altijd

■ Kunt er op uw werk discriminatie voor naar sekte?

■ Kunt er op uw werk discriminatie voor naar huidskleur?

■ Kunt er op uw werk discriminatie voor naar geslachtsverwijzing?

■ Kunt er op uw werk discriminatie voor naar seksuele gedragheid/vrookbeuk?

■ Kunt er op uw werk discriminatie voor naar leeftijd?

■ Ja, regelmatig

■ Ja, soms

■ Nee

■ Noot

■ Soms

■ Nee

6 Klanten en collega's

Hoe vaak heeft u bij het uitvoeren van uw functie contact met de volgende personen en bedrijven?

- Collega's van uw eigen team
- Collega's van andere teams, afdelingen of vestigingen
- Klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)
- Toeleveranciers, ondernemers

Kunt u aangeven in hoeveel u het eens bent met de onderstaande uitspraken?

- Mijn leidinggevende heeft oog voor het welzijn van de medewerkers
- Mijn leidinggevende besteedt aandacht aan wat ik zeg
- Mijn leidinggevende helpt het werk gedaan te krijgen
- Mijn collega's hebben persoonlijke belangstelling voor me
- Mijn collega's zijn vriendelijk
- Mijn collega's zijn goed in hun werk

Kunt u aangeven in welke mate u de afgelopen 12 maanden persoonlijk te maken heeft gehad met:

- Een of meer directe collega's?
- UW direct leidinggevende?
- UW werkgever?

Kunt u aangeven in welke mate u de afgelopen 12 maanden persoonlijk te maken heeft gehad niet:

- Ongewenste seksuele aandacht van klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)?
- Ongewenste seksuele aandacht van leidinggevenden of collega's?
- Intimidatie door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)?
- Intimidatie door leidinggevenden of collega's?
- Lichamelijk geweld door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)?
- Lichamelijk geweld door leidinggevenden of collega's?
- Pesten door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)?
- Pesten door leidinggevenden of collega's?

- | | Nooit | Een paar keer per maand | Een paar keer per week | Dagelijks |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| ■ Hoe vaak heeft u bij het uitvoeren van uw functie contact met de volgende personen en bedrijven? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| ■ Collega's van uw eigen team | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| ■ Collega's van andere teams, afdelingen of vestigingen | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| ■ Klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.) | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| ■ Toeleveranciers, ondernemers | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| ■ Helemaal mee eens | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| ■ Mee eens | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| ■ Onneens | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| ■ N.v.t. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

7 Computergebruik

Hoeveel uur per dag werkt u gemiddeld aan een beeldscherm voor uw werk? (inclusief laptop, notebook en thuiswerk)

 uur per dag

Bent u elekwerker? (dat wil zeggen dat u met behulp van een computer, thuis of elders werk dat u ook op uw bedrijf of bij uw opdrachtgever uitvoert)

Ja
 Nee

8 Arbeitsongevallen

a) Bent u in de afgelopen 12 maanden tijdens het werk betrokken geweest bij een ongeval of voorval, waardoor u lichamelijk letsel of geestelijke schade heeft opgelopen?

Ja, één keer
 Ja, meerdere keren, namelijk: keer
 Nee [Ga naar 9](#)

Onderstaande vragen hebben betrekking op uw meest recente arbeidsongeval/voorval in de afgelopen 12 maanden.

b) Welk soort letsel heeft u hierbij opgelopen?

Lichamelijk letsel
 Geestelijke schade
 Beide

c) Heeft u verzuimd als gevolg van dit ongeval/voorval?

Ja, en ik ben nog steeds niet aan het werk
 Ja, maar ik ben immiddels weer aan het werk
 Nee [Ga naar 8c](#)

d) Hoe lang heeft u verzuimd als gevolg van dit ongeval/voorval? (tel alle dagen van begin tot eind van het verzuim: ook tussenliggende vrije dagen en weekenddagen)

0 dagen (minder dan 1 volledige dag)
 1, 2 of 3 dagen
 4, 5 of 6 dagen
 1 tot 2 weken

9 Arbor-maatregelen

Vindt u het nodig dat uw bedrijf of instelling (aanhoudende) maatregelen neemt ten aanzien van de volgende zaken:

- Werkdruk, werkstress
- Emotioneel zwaar werk
- RSI
- Lichamelijk zwaar werk
- Geluid
- Roken door collega's of klanten
- Intimidatie, agressie of geweld door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)
- Intimidatie, agressie of geweld door leidinggevende(n) of collega's
- Gevaarlijke stoffen
- Veiligheid, bedrijfsongevallen

10 Bedrijfsveiligheid

Wilt u s.v.p. aangeven of u het eens of on eens bent met onderstaande stellingen:

- Op mijn werk wordt er goed gehuisvest maar suggesties van medewerkers om de veiligheid te verbeteren
- Op mijn werk krijgen de medewerkers veel informatie over veilig werken
- Op mijn werk worden veiligheidsproblemen snel aangepakt
- Op mijn werk wordt veel werken gestimuleerd
- Op mijn werk houdt men zich aan de regels over veilig werken

11 Uw gezondheid

Wat vindt u, over het algemeen, van uw gezondheid?

- Uitstekend
- Zeer goed
- Goed
- Matig
- Slecht

Heeft u de afgelopen 12 maanden last (pijn, ongemak) gehad van uw:

- Nee, nooit
- Een enkele keer, maar van korte duur
- Meerder keeren, maar keren, maar steeds van korte duur

e) Waar of door wie bent u voor dit ongeval/voorval behandeld? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Niet behandeld
- Op de (spoeleiseinde) eerstehulpafdeling van een ziekenhuis
- In een ziekenhuis opgenomen
- Specialist, verbonden aan een ziekenhuis (afspraak op de polikliniek)
- Anders

f) Hoe ontstond het letsel? (kruis alleen de belangrijkste oorzaak aan)

- Ergens aan gesneeden, gesloten
- Door een voorwerp geraakt
- Een bekneling
- Val van hoge trap, ladder, steiger, e.d.)
- Uitglijden, struikelen of andere val
- Door iemand bedreigd, gebeten, geschopt
- Contact met stroom, hitte, kou, gevaarlijke stoffen, lavaai
- Verkeersongeval op de openbare weg, tijdens werkijd
- Verkeersongeval op de openbare weg, tijdens woon-werkverkeer
- Anders
- Nek
- Schouders
- Armen/ellebogen
- Polen/handen
- Rug
- Helpen/benen/knieën/voeten

■ Zo ja, wat was naar uw mening de belangrijkste reden in het werk die (geheel of voor een deel) leidde tot het ontstaan van deze klachten? (keuzes alleen belangrijkste reden aan)

- Werkdruk, werkstress
- Emotioneel te zwaar
- Lichaamlijke zwakar
- Langdurig terechte handelingen verrichten, langdurig achter computer werken
- Te moeilijk werk
- Gevaarlijk werk
- Gevaarlijke stoffen
- Anders

16 Functioneren en inzetbaarheid

- Hoe denkt u dat uw leidinggevende uw algemene werkprestatie over de afgelopen 4 weken beoordeelt? (in vergelijking met de prestatie van de meeste andere werkneemers met dezelfde soort functie)
- Problemen met leiding, werkgever
 - Problemen met collega's of ondergeschikten
 - Problemen met planten (of patiënten), leerlingen of passagiers, e.d.
 - Gevaarlijk werk/bedrijfsongeval
 - Gevaarlijke stoffen
 - Anders
- Als u uzelf vergelijkt met uw collega's, bent u dan breder inzetbaar in uw bedrijf dan uw collega's?
- Ja
 - Nee

e) Heeft er de laatste keer dat u verzuimde, verzuimcontrole plaatgevonden door uw werkgever, arbodienst of andere organisatie? (bijvoorbeeld: huisziek, opgep, telefonisch contact of schriftelijk contact, zoals een formulier eigen verklaring?)

15 Chronische ziekte of aandoening

a) Heeft u één of meer van de volgende langdurige ziekten, aandoeningen of handicaps, en zo ja kunt u aangeven welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Nee **Ga naar 15d**
- Problemen met armen of handen (ook artritis, reuma, RSJ)
- Problemen met benen of voeten (ook artritis, reuma)
- Gevoelproblemen
- Migraine of ernstige hoofdpijn
- Hart- of vaatziekten
- Astma, bronchitis, emfyseem
- Maag- of darmstoornissen
- Suikerziekte
- Ernstige huidziekten
- Psychische klachten/aandoeningen
- Gehoorproblemen
- Epilepsie
- Levensbedreigende ziekten (bijv. kanker, aids)
- Problemen met zien
- Anders

b) Wordt u door uw ziekte, aandoening of handicap belemmerd bij het uitvoeren van uw werk?

q Waardoor is de ziekte of aandoening veroorzaakt?

- Het werk
- Een ongeval op het werk
- Een werkersongeval

d) Zijn er - in verband met uw gezondheid – aanpassingen verricht ten aanzien van de volgende zaken:

- Huismiddelen of meubilair
- Werktafelen
- Hoeveelheid werk
- Functie of taakpakket
- Opleiding of omscholing
- Toegankelijkheid tot het gebouw
- Andere aanpassingen

16 Functioneren en inzetbaarheid

- Hoe belangrijk vindt u de volgende aspecten van een baan?
- Interessant werk
 - Mogelijkheid om te leren
 - Prestige/sfeer op het werk
 - Goede leidinggevenden
 - Goed salaris
 - Goede werkzekerheid
 - Mogelijkheid om in deeltijd te werken
 - Mogelijkheid om zelf uw werklijden te bepalen
 - Mogelijkheid om thuis te werken
 - Reisafstand/nachtwerk
 - Gezond werk (kleine kans op ziek worden door het werk)

17 Arbeidsvoortwaarden

- Hoe belangrijk vindt u de volgende aspecten van een baan?
- Niet belangrijk
 - Belangrijk
- Heel belangrijk
- Ja, breder inzetbaar
 - Nee, vergelijkbaar met anderen
 - Nee, minder breed inzetbaar

- Hoe belangrijk vindt u de volgende aspecten van een baan?
- Niet belangrijk
 - Belangrijk
- Heel belangrijk
- Ja, breder inzetbaar
 - Nee, vergelijkbaar met anderen
 - Nee, minder breed inzetbaar

- Hoe tevreden bent u over deze aspecten in uw huidige baan?
- Niet tevreden
 - Tevreden
- Heel tevreden
- Ja
 - Nee
 - Weet ik niet

- Hoe tevreden bent u over deze aspecten in uw huidige baan?
- Niet tevreden
 - Tevreden
- Heel tevreden
- Ja
 - Nee
 - Weet ik niet

18 Opleiding en ontwikkeling

- Heeft u in uw bedrijf de laatste 2 jaar aan een interne opleiding of cursus meegedaan?
- Heeft uw bedrijf de laatste 2 jaar een externe opleiding of cursus voor u betaald?
- Bent u in uw bedrijf de laatste 2 jaar van functie veranderd?
- Is uw functie de laatste 2 jaar uitgebreid?
- Heeft u in uw bedrijf de laatste 2 jaar promotie gemaakt?

 Ja Nee

- Mist of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk?
- Mist of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden?

 Nee, nooit Ja, een enkele keer Ja, vaak Ja, zeer vaak

20 Uw verdere loopbaan

- Loopt u het risico om uw baan te verliezen?
- Maakt u zich zorgen over het behoud van uw baan?
- Heeft u er in het afgelopen jaar over nagedacht om ander werk te zoeken dan het werk bij uw huidige werkgever?
- Heeft u in het afgelopen jaar ook daadwerkelijk iets ondernomen om ander werk te vinden?
- Zou u, als het aan u ligt, over 5 jaar nog bij dit bedrijf werken?

 Ja Nee

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Uw inlogcode voor het invullen via internet:

In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsonstandigheden?	<input type="checkbox"/> Zeer ontevreden <input type="checkbox"/> Ontevreden <input type="checkbox"/> Niet ontevreden/niet tevreden <input type="checkbox"/> Tevreden <input type="checkbox"/> Zeer tevreden
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk?	<input type="checkbox"/> Zeer ontevreden <input type="checkbox"/> Ontevreden <input type="checkbox"/> Niet ontevreden/niet tevreden <input type="checkbox"/> Tevreden <input type="checkbox"/> Zeer tevreden

Onder de deelnemers aan de Nationale Enquête Arbeidsonstandigheden 2008 worden 1.000 prijzen verloot.
In plaats van deelname aan de verloting kunt u er ook voor kiezen om ons een bijdrage te laten doen aan een goed doel.
Wilt u meedoen aan de verloting? (Kruis als u dat goed vindt)
<input type="checkbox"/> Ja, ik wil kans maken op 1 van de 500 Staatslototen van € 25,- <input type="checkbox"/> Ja, ik wil kans maken op 1 van de 500 Irischeques van € 25,- <input type="checkbox"/> Nee, maak € 2,50 over naar Amnesty International <input type="checkbox"/> Nee, maak € 2,50 over naar KWF Kankerbestrijding <input type="checkbox"/> Nee, maak € 2,50 over naar War Child <input type="checkbox"/> Nee, maak € 2,50 over naar het Wereld Natuur Fonds

	GESLACHT	LEeftijd	SB193 (12 klassen; bron: CBS)											
			Total	Vrouw	Man	25-54 jaar	55-64 jaar	65+ jaar	Bouw en industrie	Horeca	Vervoer en communicatie	Financiële dienstverlening	Zakelijke dienstverlening	Onderwijs en gezondheid
2a Vonden in de afgelopen 12 maanden één of meer van de volgende veranderingen plaats in uw bedrijf (vestiging/locatie)? (meerdere antwoorden mogelijk) [N=21.413] [%]														
· a Een grote organisatie			15,9	16,2	15,4	9,0▼	16,8	17,1	6,3▼	16,3	6,7▼	8,2▼	4,9▼	18,6
· b Overname door een andere organisatie			5,7	6,3	4,9	3,7	5,9	6,0	8,5	5,4	3,7	7,1	7,6	17,2
· c Overname van een andere organisatie			4,6	5,3	3,8	2,6	5,1	3,8	5,4	4,9	5,5	4,4	2,6	10,1
· d Inkrimping zonder gedwongen ontslagen			8,8	8,3	9,4	4,2	9,4	10,1	3,1▼	10,7	2,8▼	5,7	3,9	12,2
· e Inkrimping met gedwongen ontslagen			5,1	5,1	5,0	3,6	5,3	5,3	0,4▼	7,9	2,5	4,1	4,1	14,1▲
· f Fusie met een ander bedrijf			7,8	5,9	10,0	5,2	8,2	8,2	1,4▼	5,7	4,1	2,6▼	4,3	9,2
· g Uitbreiding van ondersteunende diensten			7,7	7,7	9,0	6,2	3,5	8,3	8,1	4,9	10,9	6,2	4,4	15,5▲
· h Verplaatsing van bedrijfsactiviteiten naar het buitenland			2,7	3,8	1,4	1,1	3,1	2,3	1,3	8,0▲	0,9	2,4	0,2	11,0
· i Automatisering van bedrijfsactiviteiten			8,8	10,2	7,1	5,1	9,4	8,7	10,2	13,6	4,9	1,5▼	10,0	14,4
· j Geen van bovenstaande veranderingen			57,5	57,1	58,1	71,9▲	55,6	55,1	73,8▲	50,5	73,2▲	69,2▲	78,4▲	54,0
3 UW BEREDENHEDEN														
3a Bereën of functie (ingeschikt) [N=21.808] [%]														
1 Ambachtelijk, industrieel			16,0	26,1▲	4,3▼	17,2	15,5	17,8	10,0	45,5▲	6,7▲	18,8	10,8	7,0▼
2 Transport			5,2	8,7▲	1,1▼	5,2	5,2	5,0	5,4	3,8	3,8	4,9	0,5▼	47,0▲
3 Administratief			13,0	6,5▼	20,6▲	8,1	13,6	14,4	4,7▼	10,7	7,5	9,9	5,7▼	14,5
4 Commercieel			12,1	10,3	14,1	22,2▲	11,1	7,9	5,3▼	7,3	2,1▼	46,2▲	4,1▼	7,0
5 Dienstverleend			10,1	9,4	11,0	15,9▲	9,2	9,9	1,4▼	3,1▼	0,8▼	2,2	64,1▲	8,0
6 Gezondheidszorg, hulpverlening			14,6	4,3▼	26,5▲	13,8	14,6	15,2	1,4▼	1,2▼	0,4▼	3,6▼	1,4▼	2,0▼
7 Leenkracht, dienst			5,4	3,7	7,4	2,7	5,2	9,1	1,1	0,2▼	0,1▼	0,4▼	0,3▼	1,4
8 (Vak-)specialist			9,2	13,9▲	3,8▼	3,6▼	10,3	8,4	1,6▼	11,1	7,4	3,5▼	1,4▼	12,8
9 Aartsisch			1,6	2,3	0,8	2,4	1,5	1,4	6,4▲	1,5	0,8	0,7	0,1	0,0
10 Leidgevend			4,9	6,9	2,6	1,6	5,5	4,8	1,9	6,6	5,8	4,3	4,6	5,1
11 Overig beropen			7,8	7,9	7,7	7,4	8,3	6,0	2,8	9,0	3,5	5,7	5,8	6,4
5 UW WERKOMSTIGHEDEN														
5a Moet u gevaarlijk werk doen? [N=21.869] [%]														
1 Ja, regelmatig			5,0	7,3▲	2,3▼	5,8	5,1	4,0	6,9	7,2	11,4▲	3,6	3,8	7,4
2 Ja, soms			21,0	26,1▲	15,1▼	27,8	20,4	18,1	34,0▲	25,2	42,8▲	17,3	32,0	1,8▼
3 Nee			74,0	66,6▼	82,6▲	66,4	74,5	77,9	59,1▲	67,6	45,8▼	79,1	64,1▲	69,6
5b Wat is het belangrijkste gevaar dat u loopt tijdens uw werk? (meerdere antwoorden mogelijk) [N=5.684] [%]														
· a Vallen van hoogte			30,2	39,5▲	9,3▼	30,5	28,0	30,9▲	35,0	76,8▲	26,1	13,0	31,6	24,6
· b Struikelen, uitglijden			41,4	47,4▲	28,0▼	44,2	40,9	40,9	62,4	47,4	65,9▲	45,3	60,6▲	47,4
· c Beïnvloeden, raken			16,7	22,1▲	4,4▼	12,3	17,8	15,9	38,1▲	31,0▲	25,1▲	16,5	4,0▼	26,3▲
· d Snijden, steken			29,7	31,9	24,6	36,1	29,6	21,2▼	35,8	40,8▲	34,4	41,6▲	64,2▲	12,5▼
· e Botsen, aanrijdingen			18,0	23,1▲	6,4▼	14,1	16,9	14,6	17,0	16,4	22,3	21,7	61,9▲	25,9
· f Ongeluk met gevaarlijke stoffen			19,7	21,9	14,9	15,2	21,1	17,7	24,4	32,9▲	12,3	19,5	9,8▼	13,4
· g Confrontatie met geweld			30,8	22,0▼	50,6▲	26,6	32,2	28,4	7,4▼	4,6▼	4,0▼	15,2▼	17,4▼	28,5
· h Verbranden			14,1	16,5▲	8,7▼	20,1▼	13,4	9,1	2,1▼	28,5▲	13,3	14,6	57,0▲	4,9▼
· i Verstikking			4,3	6,0▲	0,5▼	2,3	4,8	4,0	3,8	11,0▲	0,9	0,8	3,2	0
· j Ander gevaar tijdens werk			15,3	13,7	18,9	16,0	15,5	12,9	9,1	11,2	13,3	12,6	4,6▼	13,3
5c Doet u werk waarbij u veel kracht moet zetten? [N=21.292] [%]														
1 Ja, regelmatig			20,5	22,4	18,2	33,2▲	19,1	16,1	36,6▲	22,5	40,9	27,5▲	28,4	25,0
2 Ja, soms			22,6	23,5	21,5	32,5▲	21,1	21,0	35,2▲	26,9	29,9	41,1▲	21,7	4,9▼
3 Nee			57,0	54,1	60,3	34,2▼	59,8▲	63,0	28,2▼	50,6	32,9▼	42,5▼	53,4	93,7▲
5d Maakt u gebruik van een gereedschap, apparaat of voert u een trillingen of schudden veroorzaakt? [N=20.629] [%]														
1 Ja, regelmatig			9,7	15,2▲	3,2▼	13,5	9,3	8,3	24,7	16,5▲	31,7▲	9,5	4,7	21,5▲
2 Ja, soms			8,8	13,3▲	3,4▼	12,1	8,4	7,6	23,7	15,2▲	26,5▲	10,0	9,0	7,8
3 Nee			81,5	71,5▼	93,4▲	74,5▼	82,2	84,1	51,6▼	68,3▼	41,8▼	80,5	86,3	70,7▼
5e Is er op uw werkplek zoveel lawaai, dat u hard moet praten om u verstaanbaar te maken? [N=20.870] [%]														
1 Ja, regelmatig			11,0	12,6	9,2	13,3	10,9	9,9	24,0	13,4	26,2▲	10,3	8,4	11,2
2 Ja, soms			26,2	25,9	26,6	36,3▲	24,9	23,1	37,8▲	29,7	33,7	29,6	32,2	17,3
3 Nee			62,8	61,6	64,2	50,4▼	64,2	67,0	38,2▼	56,9	40,1▼	60,1	58,4	66,8
5f Doet u werk waarbij u herhalende bewegingen moet maken? [N=20.515] [%]														
1 Ja, regelmatig			34,5	34,1	35,0	42,5	33,6	31,7	50,1▲	38,8	42,1	38,9	42,7	45,0▲
2 Ja, soms			22,0	23,5	20,3	30,3▲	21,2	18,4	23,0	24,0	29,2	24,7	29,5	19,0
3 Nee			43,4	42,4	44,7	27,5▼	45,1	49,8	17,9▼	37,2	28,7▼	36,5	54,5▲	47,3
5g Doet u werk waarbij u herhalende bewegingen moet maken?														
1 Ja, regelmatig			7,2	10,9▲	3,0▼	7,2	7,3	7,1	10,2	21,2▲	15,8▲	4,4	9,7	8,1
2 Ja, soms			18,8	23,9▲	12,7▼	23,7	18,0	18,1	35,5▲	26,3▲	45,6▲	16,1	27,7	22,1
3 Nee			74,0	65,2▼	84,3▲	69,1	74,7	74,8	54,3▼	52,5▼	38,6▼	79,5	62,6▼	69,8

GESLACHT	LEeftijd	SB193 [12 klassen, bron: CBS)											
		Total	Vrouw	15-24 jaar	25-54 jaar	55-64 jaar	Landbouw en visserij	Bouw en industrie	Handel	Hotels en restaurants	Openbaar en zakelijke dienstverlening	Financiële dienstverlening	Onderwijs en wetenschap
5f Wanneer u werkt in lawaai, gebruikt u dan gehoorbeschermers, zoals oorkappen of oordopjes? [N=6.733] [%]													
1 Ja, regelmatig	39,1	48,3▲	8,8▼	33,4	40,6	37,1	49,1▲	59,7▲	64,9▲	25,3▼	7,1▼	25,6▼	13,9▼
2 Ja, soms	20,3	23,8▲	8,7▼	19,2	20,0	23,4	19,4	22,9	26,9	25,2	6,0▼	18,9	6,7▼
3 Nee	40,5	27,9▲	82,5▲	47,4	39,4	31,6	17,4▼	8,3▼	49,5▲	86,9▲	55,5▲	79,4▲	42,3
5g b Krijgt u niet water of waterige oplossingen? [N=20.951] [% vaak-lijst]	15,8	12,8	19,5	29,9	15,4	13,6	16,4	17,8	45,4▲	4,4▼	10,9	5,1▼	6,0▼
[N=20.832] [% vaak-lijst]													
5g c Ademt u tijdens het werk stofien in? (Damp van oplosmiddel, uitlaatgas, lagerok, granaatstof, stof van steen en beton e.d.)	9,9	8,5	11,5	15,0	9,4	7,4	5,7	11,0	14,6	10,1	22,0▲	3,4▼	7,5
[N=20.848] [% vaak-lijst]													
5g d komt u in contact met mogelijk beschermde personen, dienen of materiaal? [N=20.897] [% vaak-lijst]	8,7	12,6▲	4,1▼	8,5	8,8	8,3	10,5	17,5▲	23,9▲	8,5	4,7	10,8	1,9▼
[N=20.897] [% vaak-lijst]													
• 5h a-e Zelfstaardigheid/autonomie (schaal: 1=nee - 3=neutraal; 5 items) [N=21.231] [Gemiddelde]	5,6	3,8	7,6	5,2	5,7	5,3	2,3	3,0	3,0	2,8	4,8	3,2	1,3
5h b Kunt u zelf beslissen hoe u uw werk uitvoert? [N=21.227] [%]	2,51	2,58▲	2,44▼	2,30▼	2,55▲	2,55	2,33▼	2,58	2,61▲	2,49	2,36▼	2,34▼	2,66▲
1 Ja, regelmatig	64,6	69,2▲	59,2▼	43,3▼	67,2▲	70,5	54,7▼	68,2	61,8	53,0▼	54,3▼	72,4	69,5
2 Ja, soms	25,0	22,4	28,1	41,8▲	23,6	17,7▼	21,1	26,3	26,5	36,3▲	25,3	19,8	21,4
3 Nee	10,4	8,4	12,7	14,9	9,2	12,3	18,2▲	10,7	5,5	11,0	20,4▲	7,8	9,1
5h b Bepaalt u zelf de volgorde van uw werkzaamheden?													
1 Ja, regelmatig	65,8	67,9	63,4	46,1▼	68,5▲	69,8	45,2▼	66,7	66,1	64,6	55,3▼	52,1▼	77,8▲
2 Ja, soms	22,8	21,9	23,9	34,7▲	21,6	18,3	21,6	22,0	28,2	22,9	31,8▲	22,7	16,0
3 Nee	11,4	10,2	12,8	19,2▲	9,9	12,0	28,7▲	11,3	5,7	12,5	12,9	25,2▲	6,2
5h c Kunt u zelf uw werktempo regelen? [N=21.024] [%]													
1 Ja, regelmatig	61,1	65,1	56,4	45,9▼	62,8	66,0	57,6	66,4	61,0	46,3▼	54,2	74,1▲	67,0
2 Ja, soms	27,0	25,9	28,2	38,2▲	26,1	21,6	30,2	24,7	27,5	33,4	28,7	19,3	23,5
3 Nee	11,9	9,0	15,4	15,9	11,2	12,4	12,3	8,7	6,1	11,5	20,3▲	17,1	6,7
5h d Moet u in uw werk zelf oplossingen bedenken om bepaalde dingen te doen? [N=21.011] [%]													
1 Ja, regelmatig	69,8	74,9▲	63,9▼	50,7▼	72,6▲	72,7	49,2▼	70,1	74,5	64,4	54,8▼	56,6▼	75,3
2 Ja, soms	26,2	21,9▼	31,3▲	40,8▲	24,2	23,2	36,3▲	24,9	24,6	29,7	39,6▲	34,8▲	21,5
3 Nee	4,0	3,3	4,8	8,5▲	3,2	4,1	14,5▲	5,0	0,9	5,8	5,5	6,6	3,3
5h e Kunt u verlof opnemen wanneer u dat wilt? [N=21.067] [%]													
1 Ja, regelmatig	50,8	56,2▲	44,6▼	38,3▼	52,2	54,7	61,4▲	62,0▲	54,7	48,2	39,0▼	42,9	65,8▲
2 Ja, soms	32,8	31,3	34,6	43,6▲	31,9	27,6	27,7	29,4	38,2	38,0	41,3	36,9	27,0
3 Nee	16,4	12,6▼	20,8▲	17,9	15,8	17,7	10,9	8,6▼	7,1▼	13,8	19,8	20,2	7,1▼
5h f Hoog tempo, hoge tijdsdruk (schaal: 1=nee - 3=ja, regelmatig; 2 items) [N=21.021] [Gemiddelde]													
5h g a Meet u in een hoog tempo werken? [N=21.143] [%]	2,17	2,17	2,16	2,02▼	2,20▲	2,10	2,00▼	2,09	2,13	2,09	2,27	2,17	2,26
5h g b Heel veel werk doen? [N=21.212] [%]													
1 Ja, regelmatig	36,7	35,5	38,1	29,4	38,7	32,9	30,1	30,9	32,1	33,4	46,8▲	35,5	41,8
2 Ja, soms	49,4	50,5	48,2	55,0	48,7	48,4	56,3	51,9	54,4	52,5	44,8	48,0	47,5
3 Nee	13,9	14,0	13,8	15,7	12,6	12,6	18,7	19,6	17,1	13,4	14,1	8,4	16,5
5h g c Blijft u onder hoge tijdsdruk werken? [N=21.068] [%]													
1 Ja, regelmatig	31,0	31,5	30,4	21,2▼	33,0	29,3	17,5▼	25,8	27,4	26,4	35,6	34,9	35,5
2 Ja, soms	48,5	49,9	46,9	48,0	48,9	47,0	48,4	52,8	52,5	46,2	43,5	45,8	49,3
3 Nee	20,5	18,6	22,7	30,8▲	18,1▼	23,7	30,4▲	21,4	20,1	21,7▲	20,8	19,3	15,2
5j a-d Taakseisen (schaal: 1=niet - 4=altijd; 4 items) [N=21.224] [Gemiddelde]													
• 5j a Moet u erg snel werken? [N=21.232] [% vaak-lijst]	2,31	2,31	2,31	2,18▼	2,34	2,26	2,10▼	2,25	2,25	2,29	2,46▲	2,27	2,33
5j b Is uw werk emotioneel veel lastig? [N=21.212] [% vaak-lijst]													
• 5j b Moet u heel veel werk doen? [N=21.212] [% vaak-lijst]	32,3	32,0	32,6	29,8	33,1	30,1	25,7	28,5	30,7	33,4	47,3▲	32,4	34,5
5j c Raakt u emotioneel bij uw werk? [N=21.205] [% vaak-lijst]													
5j c Meet u extra hard werken? [N=21.200] [% vaak-lijst]	41,8	41,6	42,1	34,0	40,2	40,2	39,0	40,0	41,2	43,2	42,1	39,9	53,▲
5j d Is uw werk hectisch? [N=21.199] [% vaak-lijst]	26,7	26,9	21,0	28,1	24,7	17,5▼	22,3	23,9	23,0	24,2	32,9	30,4	27,6
5j e Blijft u emotioneel moe? [N=21.245] [Gemiddelde]													
• 5k a-b Cijfers voor aantal teamleden, aantal teams, aantal leidinggevende en aantal buitenstaanders per weekdag (schaal: 1=veel - 4=veel; 4 items) [N=21.241] [Gemiddelde]	36,4	36,7	36,0	23,9▼	39,2▲	33,1	20,6▼	33,3	28,7	31,8	34,8	42,2	38,6
5k a Vereist u veel intensieve naadelen? [N=21.199] [% vaak-lijst]	1,68	1,62	1,74	1,48▼	1,70	1,72	1,34▼	1,53▼	1,44▼	1,52▼	1,58	1,62	1,77
5k b Brengt uw werk u in emotionele moeilijke situaties? [N=21.234] [% vaak-lijst]	7,5	6,6	8,6	4,6	7,8	8,7	1,2▼	4,2	3,8	3,7	4,4	6,0	5,2
5k c Is uw werk emotioneel veel lastig? [N=21.228] [% vaak-lijst]	11,8	10,1	13,9	7,6	12,0	14,6	3,1▼	6,8	4,7▼	5,6▼	6,5	7,3	7,9
5k d Raakt u emotioneel bij uw werk? [N=21.205] [% vaak-lijst]	12,5	12,4	12,6	8,5	12,9	14,5	9,5	10,9	9,0	11,6	11,3	9,6	10,2
5k e Blijft u emotioneel lastig? [N=21.200] [% vaak-lijst]	3,01	3,06	2,95	3,04	3,11	3,01	2,8▼	3,01	3,00	2,89	3,11	3,15▲	3,04
5k f Blijft u emotioneel lastig? [N=21.245] [Gemiddelde]													
• 5k f a-b Blijft u emotioneel lastig? [N=21.230] [% vaak-lijst]	59,1	63,9▲	53,4▼	38,1▼	61,9▲	63,5	28,8▼	60,7	59,2	46,6	34,5	53,6	73,7
5k f c Blijft u emotioneel lastig? [N=21.230] [% vaak-lijst]	85,6	87,3	83,7	75,1▼	86,9	88,4	66,8▼	85,4	86,4	78,5	90,3	86,1	90,3
5k f d Blijft u emotioneel lastig? [N=21.230] [% vaak-lijst]	76,5	78,7	73,9	60,6▼	78,3	81,7	52,2▼	76,2	76,0	66,6▼	61,1▼	79,5	82,6
5k f e Blijft u emotioneel lastig? [N=21.230] [% vaak-lijst]	2,77	2,82	2,71	2,65	2,79	2,75	2,40▼	2,72	2,85	2,63▼	2,55▼	2,82	2,88
5m a Is uw werk gevarieerd? [N=21.196] [% vaak-lijst]	72,0	72,9	70,9	62,5▼	73,4	73,1	61,2▼	69,6	78,4	65,1▼	62,6	74,6	70,2
5m b Vereist uw baan dat u nieuwe dingen leert? [N=21.232] [% vaak-lijst]	50,6	53,0	47,8	49,3	51,6	46,4	24,9▼	45,7	46,7	40,8▼	36,3▼	37,4▼	61,9▲
5m c Vereist uw baan creativiteit? [N=21.239] [% vaak-lijst]	61,4	66,8▲	55,2▼	53,4	62,9	60,9	39,7▼	59,5	69,6	53,3	49,3▼	49,6▼	59,5
5m d Vereist uw baan teamwerk? [N=21.239] [% vaak-lijst]													
6 KLANLEN EN COLLEGAS													
6a Contact met collega's van uw eigen team, anderen teams, afdelingen of vestigingen? [N=21.669] [% paars keer per weekdag]	93,8	94,7	92,7	94,1	94,3	90,8	91,3	95,5	93,7	96,8	91,7	92,7	97,0
6a b Contact met collega's van andere teams, afdelingen of vestigingen? [N=21.669] [% paars keer per weekdag]	71,5	75,5	66,9	64,5	73,7	66,9	46,9▼	80,3▲	68,2	69,0	56,6▼	74	87,1
6a c Contact met klanten of patiënten, leidinggevende of passagiers? [N=21.697] [% paars keer per weekdag]	74,3	68,5▼	80,9▲	78,9	74,2	70,5	47,7▼	46,0▼	71,2	83,9	84,7▲	76,2	87,0
6a d Contact met leveranciers, ondernemers? [N=21.564] [% paars keer per weekdag]	35,6	40,9▲	29,3▼	37,7	36,2	30,6	31,3	35,6	67,1▲	54,7	38,0	29,7	33,2
• 6b Contact met collega's steun leidinggevende [N=20.884] [Gemiddelde]	2,87	2,86	2,88	2,97	2,87	2,78	2,89	2,81	2,89	2,91	2,79	2,95	2,87

5f Wanneer u werkt in lawaai, gebruikt u dan gehoorbeschermers, zoals oorkappen of oordopjes? [N=6.733] [%]

1 Ja, regelmatig

2 Ja, soms

3 Nee

5g b Krijgt u niet water of waterige oplossingen? [N=20.951] [% vaak-lijst]

[N=20.832] [% vaak-lijst]

5g c Ademt u tijdens het werk stofien in? (Damp van oplosmiddel, uitlaatgas, lagerok, granaatstof, stof van steen en beton e.d.)

[N=20.848] [% vaak-lijst]

5g d komt u in contact met mogelijk beschermde personen, dienen of materiaal? [N=20.897] [% vaak-lijst]

[N=20.897] [% vaak-lijst]

5h a-e Zelfstaardigheid/autonomie (schaal: 1=nee - 3=neutraal; 5 items) [N=21.231] [Gemiddelde]

[N=21.227] [%]

5h b Kunt u zelf beslissen hoe u uw werk uitvoert? [N=21.227] [%]

1 Ja, regelmatig

2 Ja, soms

3 Nee

5h b Bepaalt u zelf de volgorde van uw werkzaamheden?

1 Ja, regelmatig

2 Ja, soms

3 Nee

5h c Kunt u zelf regelen hoe tijdsdruk om bepaalde dingen te doen?

1 Ja, regelmatig

2 Ja, soms

3 Nee

5h d Moet u in uw werk verschillende t

GESLACHT	LEEFTIJD	SB193 [12 klassen, bron: CBS)																		
		Total	Vrouw	Man	15-24 jaar	25-54 jaar	55-64 jaar	65+	Bouwirtschaft	Handel	Horeca	Vervoer en logistiek	Financiële dienstverlening	Zakelijke dienstverlening	Onderwijs en wetenschap	Cultuur en andere dienstverlening				
8b Wel soort leesel heeft u hierbij ongelopen? [N=1.589] [%]																				
1 Lichaamleesel	71,0	77,4▲	60,6▼	84,7▲	68,8	66,6	86,7	77,0	80,6▲	82,9	86,8▲	75,1	39,0▼	68,5	67,5	46,4▼	57,7▼	62,0		
2 Geestelijke schade	20,0	13,7▼	30,1▲	6,9▼	22,2	23,7	8,0	12,5▼	5,1	5,1	4,5	6,2	7,0▼	15,3	39,1▲	22,8	22,4	44,9▲	29,7▲	28,3
3 Beide	9,0	8,8	9,3	8,4	9,0	9,7	5,3	10,4	5,1	5,1	4,5	6,2	9,6	22,0▲	8,7	10,1	8,7	12,6	9,8	
8c Heeft u verzuimd als gevolg van dit ongeval/voncar? [N=1.604] [%]																				
1 Ja, en ik ben nog steeds niet aan het werk	6,6	5,5	8,3	3,2	6,9	8,9	4,1	9,8	6,7	4,6	6,4	6,0	23,6▲	5,7	6,8	9,3	4,5	5,7	5,7	
2 Ja, maar ik ben inmiddels weer aan het werk	43,1	47,4▲	36,2▼	43,3	43,1	42,6	29,4	48,7	63,3▲	44,2	28,6▼	56,2▲	42,9	52,5▲	33,1	30,2▼	40,6	40,6	40,6	
3 Nee	50,3	47,1	55,5	53,6	49,9	48,4	66,5	41,5▼	32,0▼	51,2	65,0▲	37,8▼	37,2	51,4	40,7▼	57,6	65,3▲	53,7	53,7	53,7
8d Hoe lang heeft u verzuimd als gevolg van dit ongeval/voncar? [Inclusief vrije dagen en weekenddagen] [N=791] [%]																				
1 0 dagen (minder dan één volledige dag)	4,8	4,9	4,5	8,5▲	4,5	2,4	0	1,8	4,4	6,2	4,7	1,5	0	13,9▲	4,6	8,1	3,4	4,5	4,5	
2 1, 2 of 3 dagen	19,3	21,1	15,7	25,0	19,7	10,6▼	34,7	10,9▼	33,3▲	28,6	19,3	0	11,8	21,4	14,3	21,4	14,3	15,6	15,6	
3 4, 5 of 6 dagen	12,9	14,2	10,3	27,8▲	10,4▼	10,3	12,3	16,1	17,3	15,8	12,7	9,6	13,7	11,6	14,6	5,0	7,1	9,5	9,5	
4 1 tot 2 weken	14,1	14,2	14,1	12,8	14,7	12,3	10,5	16,9	5,1▼	13,0	7,2	15,8	29,8	15,9	13,9	12,8	15,9	20,1	20,1	
5 2 weken tot 1 maand	17,1	16,6	18,1	12,1	17,8	18,7	32,8	18,6	16,8	11,6	10,1	24,6	15,7	15,8	14,6	15,7	18,3	20,4	20,4	
6 1 maand tot 6 maanden	23,6	22,7	25,2	13,8▼	23,4	35,0▲	9,7	20,6	17,7	18,4	20,9	22,3	23,6	22,3	26,8	22,3	26,8	21,8	21,8	
7 Langer dan 6 maanden	8,3	6,3▼	12,1▲	0▼	9,5	10,6	0	8,8	2,5▼	8,5	18,3▲	8,3	16,4	0▼	6,9	14,6	14,2▲	8,1	8,1	
8 Arbeidsongeval met lichaamleesel en/of geestelijke schade met verzuim (definitie monitor arbeidsongevallen) [Exclusief won- en werkverkeer] [N=21.952] [% ja]																				
8a Arbeidsongeval met lichaamleesel en/of geestelijke schade, en minimaal 4 dagen verzuim (definitie Eurostat) [Exclusief won- en werkverkeer] [N=21.952] [% ja]																				
8b Waar of door wie bent u voor dit ongeval of voncar behandeld? (meerdere antwoorden mogelijk) [N=1.566] [%]																				
· a Arbeidsongeval niet behandeld	24,6	21,7	29,4	28,7	23,8	24,3	47,9▲	18,6	15,8▼	23,3	20,6	16,5▼	17,0	24,3	14,0▼	30,2	39,9▲	26,1	26,1	
· b Arbeidsongeval behandeld door bedrijfshulpverlener, EHBO er op het werk	13,1	14,5	10,9	18,5	12,4	10,8	5,3	23,5▲	14,0	12,8	23,6▲	16,0	8,9	11,7	9,8	7,9	5,4▼	5,8	5,8	
· c Arbeidsongeval behandeld door bedrijfsarts	14,2	12,9	16,2	8,2▼	15,1	15,9	3,3	14,1	9,1	9,4	8,2	17,2	35,1▲	10,4	28,0▲	17,0	16,4	16,4	16,4	
· d Arbeidsongeval behandeld door huisarts/huisartsenpost	38,1	39,5	35,7	39,5	37,4	40,4	37,7	38,5	54,1▲	41,3	42,4	29,6	26,1	42,5	27,6▼	27,8	42,8	42,8	42,8	
· e Arbeidsongeval behandelbaar op de (spediteurside) eerstehulpafdeling van een ziekenhuis	17,6	21,1▲	11,8▼	20,3	17,1	17,1	10,1	19,4	24,5	17,5	23,7	13,8	23,6	21,7	10,9	6,6▼	16,6	16,6	16,6	
· f Arbeidsongeval in een ziekenhuis opgenomen	4,9	5,5	3,8	3,8	4,6	7,9	0	5,7	6,2	4,0	9,6▲	2,4	8,7	8,6	3,6	4,4	3,0	2,0	2,0	
· g Arbeidsongeval behandelbaar door specialist, verbonden aan een ziekenhuis (afspraak op de polikliniek)	12,2	14,0	9,2	6,1▼	13,0	15,0	8,9	14,7	9,2	14,5	4,7▼	16,3	18,1	11,7	22,3▲	12,3	7,4	7,1	7,1	
· h Arbeidsongeval ouders behandeld	17,7	13,1▼	25,3▲	11,5	18,7	19,9	6,9	14,5	8,0▼	11,6	10,8	11,3	28,5	22,5	25,1▲	29,0▲	26,3▲	26,3	26,3	
17,0	19,8	12,5	25,1▲	16,2	12,2	15,8	22,5	21,7	29,6▲	33,9▲	6,5▼	4,3	14,1	9,1▼	7,8▼	9,4▼	11,6	11,6	11,6	
6,8	8,7▲	3,5▼	9,3	6,8	3,7	13,0	11,5▲	8,1	9,3	2,8	9,6	4,5	4,5	4,2	1,1▼	3,7	8,4	8,4	8,4	
5,9	7,7▲	2,8▼	6,1	6,2	3,7	13,0	7,4	10,6▲	9,7	12	9,6	3,8	5,3	0,8▼	2,6	1,3▼	8,4	8,4	8,4	
4,2	4,4	3,8	5,8	3,8	4,0	13,7▲	2,3	8,3▲	4,9	5,7	5,4	0	5,8	3,1	3,5	2,2	0	0	0	
12,5	12,8	11,9	5,7▼	12,1	22,7▲	20,6	13,4	11,6	8,4	9,9	21,4▲	4,1	14,1	17,4	14,0	9,6	8,0	8,0	8,0	
10,9	6,5▼	18,0▲	9,4	11,1	11,5	0	5,1▼	1,4▼	2,7▼	6,9	8,0	4,0▼	23,5▲	10,9	33,0▲	13,4	13,4	13,4		
4,5	5,0	3,7	8,9▲	4,2	1,2	0	9,3▲	1,5	2,2	14,0▲	3,4	8,1	3,7	2,0	3,6	3,0	3,6	3,6	3,6	
2,2	2,6	1,5	0,3	2,3	0	1,3	5,7▲	1,8	0	1,5	0	7,9▲	0	1,5	3,2	0	1,2	1,5		
1,0	1,2	0,6	0,6	1,2	0,6	0	0,7	3,6▲	1,5	0	0,9	0	0	0	0,4	1,1	1,4	1,4		
35,1	31,1▼	41,5▲	28,8	36,1	36,6	24,5	29,7	31,1	29,7	31,2	67,3▲	43,2	36,2	56,1▲	35,5	52,1▲	52,1	52,1	52,1	
9 ARBO-MATREGELEN																				
9a Maatregelen nodig t.a.v. werkstress, werkstress? [N=21.838] [%]																				
1 Niet nodig, want het speelt hier niet	18,0	18,9	17,1	26,6▲	16,1	20,6	40,4▲	18,4	25,0	26,1▲	22,5	16,3	13,2	19,4	11,6	9,0▼	12,0	22,0	22,0	
2 Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	39,4	37,5	39,7	32,5	30,3	19,6▼	41,7	45,3	37,2	41,5	49,2	42,7	42,8	34,4	34,3	34,4	34,4	34,3	34,3	
3 Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	31,4	29,4	33,7	7,6	11,8	7,6	10,5	6,6	29,7	25,8	29,5	29,2	35,0	44,4	41,5▲	26,9	41,5▲	41,5▲	41,5▲	
4 Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	11,2	10,7	11,8	3,9	4,0	2,4	4,1	4,2	8,1	11,0	10,9	12,8	8,4	9,7	10,6	18,8▲	12,2	11,7	11,7	
9b Maatregelen nodig t.a.v. zwaar werk? [N=21.767] [%]																				
1 Niet nodig, want het speelt hier niet	45,3	46,7	43,8	53,1	44,2	44,2	73,6▲	49,8	54,6	60,2▲	58,1▲	45,7	46,6	54,6▲	33,6▼	29,3▼	29,3▼	34,0	34,0	
2 Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	37,7	37,7	37,7	35,3	38,2	37,3	21,8	36,6	33,2	29,0	31,3	37,5	42,1	33,0	48,4▲	39,3	49,1▲	34,0	34,0	
3 Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	13,0	11,8	14,5	9,3	13,4	14,3	3,1▼	10,2	9,3	7,8	8,0	12,0	9,5	9,7	14,4	23,4▲	23,0▲	11,2	11,2	
4 Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	3,9	3,9	4,0	2,4	4,1	4,2	1,5	3,4	2,9	3,1	2,6	4,8	1,8	2,7	3,6	8,1▲	6,0	2,8	2,8	
9c Maatregelen nodig t.a.v. ICHAMELI? [N=21.469] [%]																				
1 Niet nodig, want het speelt hier niet	39,9	38,4	41,7	57,5▲	36,8▼	40,2	69,0▲	35,8	55,1▲	54,2▲	67,3▲	45,0	15,3▼	27,8▼	16,7▼	43,8	44,1	35,5	35,5	
2 Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	40,7	42,7	38,3	27,9▼	42,2	44,4	23,8▼	43,8	34,2	30,5▼	20,1▼	34,5	61,5▲	46,4	59,7▲	37,3	38,3	42,0	42,0	
3 Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	4,9	4,8	5,0	4,0	5,3	3,9	1,9	4,8	2,7	5,0	5,3	5,4	3,9	6,4	4,0	6,0	4,4	5,9	5,9	
4 Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	34,9	34,9	36,6	30,5	39,3	34,1	43,4	35,0	45,5▲	37,2	39,7	19,1▼	20,4	39,3	34,4	34,4	34,4	34,4	34,4	
9d Maatregelen nodig t.a.v. ICHAMELI? [N=21.633] [%]																				
1 Niet nodig, want het speelt hier niet	56,3	46,5▼	67,9▲	57,0	56,5	54,9	45,9▼	30,5▼	25,5▼	61,9	57,5	51,4	70,0▲	66,5▲	54,9	67,1▲	67,1▲	54,9	54,9	

9 ARBO-MATREGELEN

9a Maatregelen nodig t.a.v. werkstress, werkstress? [N=21.838] [%]	12,0	9,0▼	11,6	19,4	13,2	16,3	13,2	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4
1 Niet nodig, want het speelt hier niet	39,4	41,0	37,5	39,7	32,5	30,3	19,6▼	29,7	25,8	25,0	41,4	49,2	42,7	27,8▼	34,4	34,3	34,4	34,3	34,3

GESLACHT		LEFTUJD						SB93 (12 klassen, bron: CBS)											
	Total	Man	Vrouw	25-54 jaar	55-64 jaar	65-74 jaar	75-84 jaar	Landbouw en industrie	Bouw en dienstverlening	Handel	Horeca	Vervoer en logistiek	Commerciële dienstverlening	Zakelijke dienstverlening	Openbaar bestuur	Onderwijs	Gezondheidszorg	Cultuur en vrijetijdseisen	
2 Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	33,7	40,9▲	25,2▼	33,6	33,5	34,8	41,5	51,3▲	60,8▲	30,3	32,3	34,2	22,1▼	26,0	36,8	23,3▼	26,4	35,4	
3 Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	7,8	10,0	5,1	6,9	7,9	8,0	10,0	15,0▲	11,7	5,7	7,6	6,2	6,0	6,3	6,8	7,0	7,1	1,5	
4 Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	2,2	2,6	1,8	2,5	2,2	2,3	2,6	3,2	1,9	2,1	2,7	3,8	1,7	1,5	2,0	2,8	1,9	1,5	
9f Maatregelen nodig t.a.v. rollen door collega's of klanten? [N=21.753] [%]	45,9	41,2▼	51,5▲	44,6	45,6	48,9	50,0	34,8▼	32,4▼	48,3	43,9	54,9	51,1	39,3	59,0▲	47,4	49,3	49,3	
1 Niet nodig, want niet specifiek hier niet	45,9	49,3	41,9	48,1	46,0	43,4	41,4	54,9▲	43,2	47,9	48,4	40,6	41,6	53,4	36,8	43,5	44,9	44,9	
2 Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	6,4	7,4	5,2	5,4	6,7	6,2	7,3	8,0	10,2	6,4	6,1	6,9	3,5	5,7	6,1	3,7	7,1	4,3	
3 Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	1,8	2,1	1,4	2,0	1,8	1,6	1,3	2,2	2,6	2,1	2,1	1,9	1,0	1,6	1,2	0,5	2,0	1,6	
4 Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	9g Maatregelen nodig t.a.v. intimidaat, agressie of geweld door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers)? [N=21.676] [%]	59,1	62,2	55,3	57,9	59,1	59,9	80,6▲	68,6▲	62,9	60,0	59,7	66,8	72,2▲	43,5▼	49,6▼	38,3▼	62,8	
1 Niet nodig, want niet specifiek hier niet	32,7	30,8	35,0	33,8	32,5	32,8	18,6▼	27,6	27,3	30,0	33,5	30,1	30,9	23,1▼	43,5▲	37,4	46,1▲	31,0	
2 Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	6,8	5,7	8,1	6,4	6,9	6,4	0,7▼	3,1	3,0	5,4	4,7	7,8	1,8▼	3,9	11,2	10,7	13,5▲	5,4	
3 Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	1,4	1,3	1,6	1,9	1,5	1,0	0	0,7	0,9	1,7	2,4	0,5	0,8	1,9	2,3	2,2	0,7		
4 Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	9h Maatregelen nodig t.a.v. intimidaat, agressie of geweld door leidinggevende(n) of collega's? [N=21.583] [%]	69,3	66,8	72,3	70,2	69,0	69,0	82,2▲	63,5	69,7	73,2	71,0	67,0	73,3	75,7	58,0▼	70,5	66,3	72,3
1 Niet nodig, want niet specifiek hier niet	29,6	27,9	26,5	26,5	25,8	25,8	16,0▼	29,5	25,8	26,6	25,3	26,6	24,3	20,2	35,8▲	24,3	28,3	23,2	
2 Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	3,7	3,9	3,4	2,0	3,9	3,9	1,5	5,4	3,3	3,1	2,3	4,8	2,7	3,6	3,0	3,2	3,9	3,9	
3 Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	1,4	1,4	1,3	1,3	1,4	1,4	0,3	1,6	1,2	1,4	1,3	1,6	0,5	1,4	1,4	1,5	1,5	0,7	
4 Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	9i Maatregelen nodig t.a.v. gevarenlijke stoffen? [N=21.788] [%]	66,5	57,8▼	74,6▲	67,2	65,2	65,7	42,9▼	41,8▼	46,3▼	68,8	68,2	65,3	89,3▲	75,6▲	67,9	82,6▲	64,2	66,1
1 Niet nodig, want niet specifiek hier niet	29,2	35,3▲	22,1▼	27,3	29,6	29,2	47,9▲	47,1▲	44,9▲	26,2	26,4	29,7	10,2▼	20,6▼	28,3	15,2▼	31,6	29,0	
2 Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	4,3	5,6	2,7	4,0	4,3	4,4	7,9	9,4▲	7,6	3,7	4,5	3,8	0,3▼	3,0	3,2	1,9	3,3	4,4	
3 Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	1,0	1,3	0,6	1,4	0,9	0,8	1,3	1,8	1,2	1,3	1,0	1,2	0,2	0,8	0,6	0,3	0,9	0,5	
4 Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	9j Maatregelen nodig t.a.v. veiligheid, bedrijfsgevallen? [N=21.749] [%]	40,3	34,4▼	47,2▲	37,0	40,2	43,8	25,3▼	23,0▼	18,6▼	39,9	37,3	37,1	57,4▲	54,1▲	42,8	55,2▲	37,8	44,3
1 Niet nodig, want niet specifiek hier niet	48,8	53,2	43,6	50,3	38,9	47,0	60,9▲	61,1▲	65,7▲	47,5	49,7	50,8	39,8	38,▼	49,0	37,7▼	50,8	46,1	
2 Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	9k Maatregelen nodig t.a.v. veiligheid, bedrijfsgevallen? [N=21.749] [%]	9,2	10,5	7,7	10,2	9,4	7,6	12,9	13,8	13,8	10,2	10,2	20▼	6,3	7,7	5,7	9,8	8,3	
3 Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	1,7	1,9	1,5	2,5	1,6	1,6	0,9	2,1	2,5	3,4	1,9	0,9	1,5	0,5	1,3	1,6	1,2		
4 Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	9l Maatregelen nodig t.a.v. veiligheid, bedrijfsgevallen? [N=21.740] [%]	64,6	65,6	63,5	64,0	63,6	70,3	73,5	69,2	73,5	63,0	65,3	65,5	68,9	62,3	60,3	55,7▼	65,9	64,5
10 BEDRIJFSVEILIGHEID																			
• 10-a d' veiligheidscultuur (schaal: 1=weinig-5=veel) aandacht voor veiligheid: 4 items) [N=21.810] (Gemiddelde)	3,77	3,80	3,73	3,73	3,76	3,87	3,84	3,87	3,91	4,08▲	3,68	3,65	3,74	3,74	3,88	3,76	3,71	3,76	
10-a Om mijn werk wordt er goed gejuicht naar suggesties van medewerkers om de veiligheid te verbeteren	69,2	70,0	68,3	69,6	68,6	68,6	71,9	70,4	71,6	81,0▲	68,3	68,4	66,5	69,2	67,8	63,9	71,0	69,3	
10-a Om mijn werk krijgen de medewerkers veel informatie over veilig werken [N=21.793] [%] (getroonde/telemaal mee eens)	60,2	62,6	57,4	56,9	59,7	65,8	60,8	68,4	79,4▲	55,6	53,8	64,4	62,4	59,9	59,6	43,4▼	62,5	57,2	
10-b Om mijn werk worden veiligheidsproblemen snel aangepast [N=21.760] [%] (getroonde/telemaal mee eens)	60,6	62,8	58,1	61,0	59,7	65,0	66,1	67,1	74,3▲	59,0	59,5	59,7	66,2	56,4	50,4▼	58,1	59,1	59,1	
10-c Om mijn werk wordt werk gezet om veiligheid te waarborgen [N=21.797] [%] (getroonde/telemaal mee eens)	68,2	69,8	66,3	68,3	67,4	72,1	70,0	75,9	82,7▲	65,5	63,8	68,4	67,4	63,1	65,5	54,9▼	70,0	65,9	
10-d Om mijn werk houdt men zich aan de regels over veilig werken [N=21.740] [%] (getroonde/telemaal mee eens)	64,6	65,6	63,5	64,0	63,6	70,3	63,3	69,2	73,5	63,0	65,3	65,5	68,9	62,3	60,3	55,7▼	65,9	64,5	
11 UW GEZONDHEID																			
11-a Wat vindt u over het algemeen gebruik van uw gezondheid? (1=Slecht-5=Uitstekend) [N=21.960] [%]	0,6	0,8	0,5	0,3	0,6	1,3	0,6	1,3	0,7	0,4	0,3	1,1	0,4	0,3	0,6	0,7	0,3	0,4	
11-b 1 Enkele keer, maar van korte duur	8,6	8,0	9,2	6,7	8,1	12,4	4,8	9,8	7,6	8,8	8,4	8,3	7,0	9,3	7,4	9,3	8,6	8,6	
2 Matig	51,4	50,5	52,5	45,9	51,7	54,7	47,8	52,4	53,4	51,2	49,8	53,9	48,7	51,8	51,6	53,0	53,1	53,1	
3 Goed	26,8	27,5	26,0	31,5	27,0	21,6	29,6	24,2	26,2	26,9	25,2	24,9	26,7	27,4	27,1	26,4	26,4	26,4	
4 Zeer goed	12,6	13,2	11,8	15,6	12,6	10,0	17,2	12,3	12,0	12,6	11,8	13,4	13,6	13,5	11,1	11,4	11,6	11,6	
5 Uitstekend	3,42	3,44	3,39	3,55	3,43	3,27▼	3,58	3,36	3,41	3,49	3,49	3,38	3,45	3,46	3,39	3,41	3,40	3,40	
• Geniediendele	44,6	51,8▲	36,2▼	48,2	43,7	46,2	58,2▲	50,3	53,5	44,0	46,3	44,3	43,1	42,1	42,4	43,4	41,7	40,8	
11-b a Rijp, ongemak gehad van nek? [Laatste jaar] [N=21.117] [%]	31,3	30,0	32,8	31,6	31,8	28,6	25,9	28,5	27,8	31,6	31,7	32,7	31,7	33,8	31,7	30,4	31,8	31,8	
11-b b Rijp, ongemak gehad van schouders? [Laatste jaar] [N=21.131] [%]	3,0	2,6	3,5	2,4	3,1	3,0	3,3	2,5	2,3	2,8	3,1	2,6	2,5	3,2	3,6	3,7	3,3	3,4	
11-b c Rijp, ongemak gehad van armen/ellebogen? [Laatste jaar] [N=20.712] [%]	13,0	9,8▼	16,7▲	12,3	13,2	12,7	10,4	10,8	10,9	13,8	9,8	12,4	15,0	14,6	11,5	13,3	14,5	15,8	
11-b d Rijp, ongemak gehad van korte duur	9,0	6,5	10,8	5,5	8,2	9,6	2,1▼	7,8	5,5	7,9	9,1	8,0	8,3	8,2	9,6	9,0	10,0	9,4	
11-b e Rijp, ongemak gehad van lange duur	46,4	53,3▲	38,3▼	53,3	45,5	44,6	52,2	49,1	53,1	47,5	46,8	45,3	46,8	45,7	44,4	47,6	42,6	43,1	
11-b f Rijp, ongemak gehad van korte duur	27,7	26,7	28,8	26,6	27,9	27,3	26,8	27,0	27,4	29,0	29,0	27,3	28,6	28,0	26,6	29,3	23,6	23,6	
11-b g Rijp, ongemak gehad van lange duur	4,4	4,1	4,7	3,6	4,5	4,9	4,6	3,9	3,8	5,1	4,4	3,1	4,6	5,1	4,5	6,2	6,2	6,2	
11-b h Rijp, ongemak gehad van korte duur	12,6	9,4▼	16,2▲	11,4	12,9	11,7	10,3	11,1	9,7	13,2	10,8	13,0	14,6	11,5	13,3	14,5	16,8	16,8	
11-b i Rijp, ongemak gehad van lange duur	9,0	6,5	11,9	5,2	9,2	11,4	5,6	9,1	6,4	8,5	10,0	8,3	8,2	9,6	9,0	10,0	9,4	10,2	
11-b j Rijp, ongemak gehad van korte duur	68,8	69,3	68,2	75,7	68,8	62,4	67,4	64,9	66,0	69,5	67,1	65,3	67,5	69,1	68,6	70,9	66,7	66,7	
11-b k Rijp, ongemak gehad van lange duur	17,1	18,1	15,9	16,4	16,8	19,6	17,9	19,4	18,6	17,3	19,5	17,2	19,7	15,2	17,4	16,6	12,9	15,4	16,9
11-b l Rijp, ongemak gehad van korte duur	3,5	3,6	3,6	2,3	3,7	3,8	4,6	3,8	3,6	3,3	3,9	3,4	3,5	4,1	3,6	3,3	3,3	3,6	
11-b m Rijp, ongemak gehad van lange duur	6,1	5,5	6,8	4,1	6,2	7,7	6,7	7,0	7,0	6,7	7,3	6,0	6,1	5,7	6,2	5,0	5,5	7,6	
11-b n Rijp, ongemak gehad van korte duur	4,4	3,5	5,5	1,4	4,6	6,6	4,6	6,6	5,0	5,1	4,5	3,8	4,2	5,1	4,4	4,6	4,8	4,8	

GESLACHT	LEEFTIJD	SB193 [12 klassen, bron: CBS)																	
		Vrouw	15-24 jaar	25-34 jaar	35-44 jaar	45-54 jaar	55-64 jaar	Landbouw en visserij	Bouw en industrie	Handel	Horeca	Commerciële dienstverlening	Technische en zakelijke dienstverlening	Onderwijs en wetenschapszorg					
Total		9.0	9.7	8.1	13.9	8.9	5.1	5.4	10.0	8.8	14.3	9.0	8.1	10.4	9.5	5.3	8.5	8.4	
3 Vaak		73.1	69.0	77.9	59.7	73.1	85.1	79.9	71.1	70.5	71.7	55.8	74.6	70.1	76.3	85.1	78.7	76.5	
4 Altijd		6.00	7.92	3.73	5.79	5.58	6.31	8.31	7.03	8.42	5.37	8.12	6.52	5.59	5.95	6.11	5.89	4.33	6.42
12c Hooi en alcoholische consumpties drinkt u gewoonlijk per week? (Gazen per week) [N=21.471] [Gemiddelde]		73.5	81.6	63.8	70.4	72.2	82.8	70.2	76.3	85.1	70.3	74.9	73.0	72.4	73.8	77.4	76.7	73.8	
12c Consument alcohol [N=21.771] [%] al]		8.17	9.70	8.48	8.23	7.74	7.74	10.1	9.00	9.21	10.1	7.65	10.8	8.93	7.54	8.06	7.81	6.43	8.70
12c Onder alcoholgebruikers: Aantal gaveren alcoholische consumpties per week [N=15.771] [Gemiddelde]		18.2	20.2	15.9	23.1	17.8	16.0	20.3	21.1	25.7	19.4	28.0	24.0	12.8	16.7	15.0	11.4	15.1	20.2
12d Hooi en rookt u gewoonlijk per week? (Sigaretten of andere rookwaar) per week [N=20.078] [Gemiddelde]		27.7	29.8	25.2	35.0	27.0	24.4	27.2	30.5	34.2	29.3	37.5	35.5	21.3	26.3	23.8	19.0	24.6	31.5
12d Rookt [N=20.078] [%] al]		65.8	67.9	62.9	66.0	65.8	65.5	74.6	69.1	75.2	66.1	74.0	67.6	60.0	63.3	63.1	60.1	61.3	64.1
12d Onder de rokers: Aantal sigaretten (of andere rookwaar) per week [N=5.562] [Gemiddelde]																			
13 ZIEKTEVERZUMING																			
13a Heeft u de afgelopen 12 maanden wel eens verzuimd? [N=21.900] [%] ja]		52.1	48.0	56.7	48.1	53.8	46.7	36.6	53.1	45.6	49.6	49.3	51.5	54.2	57.0	54.2	55.7	52.2	
13b Hoe vaak heeft u gedurende de afgelopen 12 maanden verzuimd? (Niet verzuimd is 0 keer) [N=21.471] [Gemiddelde]		1.18	1.03	1.36	1.17	1.19	1.13	0.63	1.18	1.09	1.11	0.78	1.13	1.07	1.20	1.28	1.34	1.31	1.29
13c Hoeveel werkdaagen heeft u de afgelopen 12 maanden verzuimd (Allereerst gaan op normaal gesproken zou werken) (Niet verzuimd is 0 dagen) [N= 21.555] [Gemiddelde]		7.47	7.04	7.98	3.86	7.51	10.5	5.03	9.45	7.41	6.34	5.45	9.04	6.04	6.49	8.09	7.53	8.06	7.37
13d Heeft u de afgelopen 12 maanden in contact gestaan met uw ziekeverzuum contact gehad met de arbeidsdienst? [N=11.974] [%] ja]		25.9	26.7	25.0	17.6	25.5	35.1	18.2	35.1	33.9	23.9	25.2	36.0	19.4	21.4	26.4	19.7	23.3	27.3
• Aantal te werken dagen in kalenderjaar (deltigtijdsgemiddeld: fulltime = 215 dagen) [N=21.856] [Gemiddelde]		183.7	200.9	163.7	162.1	187.7	182.4	185.0	201.1	206.1	176.8	165.5	192.2	183.9	191.5	190.5	176.6	162.7	179.9
• Individueel ziekteverzuumpercentage (deeltijdsgecorrigeerd) [N=21.481] [Gemiddelde]		4.14	3.49	4.91	2.39	4.12	5.82	2.84	4.69	3.60	3.64	3.29	4.74	3.40	3.41	4.36	5.12	4.17	
14 DE LAATSTE KEER DAT U HEETT VERZUIMD																			
14a Met wat voor soort klachten heeft u de laatste keer verzuimd? [N=21.730] [%]																			
1. Rugklachten		9.4	10.9	7.6	6.2	9.3	12.6	10.9	13.9	10.0	9.7	11.4	5.7	8.8	8.6	7.1	8.2	8.4	
2.Klachten nek, schouders, armen, polsen, handen		5.1	4.9	5.3	3.6	5.0	6.6	4.7	6.8	5.9	5.3	5.9	3.1	4.3	4.1	3.0	5.5	4.9	
3.Klachten hoofd, benen, knieën, voeten		4.9	6.1	3.5	5.1	4.3	7.8	7.9	6.0	8.9	5.6	6.8	7.0	2.5	3.0	3.5	4.2	5.6	
4.Klachten hart- en vaatstelsel		1.1	1.6	0.6	0.2	1.0	2.7	1.2	1.7	0.9	0.6	1.2	1.3	1.0	1.1	1.3	0.8	1.0	
5.Psychische klachten, overspannenheid, burn-out		4.0	3.3	4.9	3.1	4.3	3.7	1.6	4.1	2.9	3.8	4.0	3.7	4.1	5.0	5.6	4.6	4.1	
6.Vermeidheid of concentratieproblemen		1.8	1.5	2.1	2.4	1.7	1.5	0.4	1.4	1.2	1.5	1.4	1.8	1.6	2.1	2.9	2.3	1.9	
7.Conflictof netwerk		0.5	0.6	0.5	0.6	0.5	0.7	0.3	0.5	0.4	0.5	0.2	0.3	0.5	0.8	0.4	1.0	1.0	
8.Klachten luchtwegen		2.5	2.2	2.8	2.2	2.5	2.9	1.6	2.2	2.4	2.4	2.0	2.1	2.2	3.4	2.9	3.3	2.2	
9.Klachten buik, maag of darmen		8.4	7.4	9.5	8.9	8.7	6.3	8.0	8.4	6.6	7.5	7.0	6.4	9.2	9.0	8.8	9.0	9.4	9.7
10.Huidklachten, maag of darmen		0.6	0.6	0.6	0.7	0.6	0.6	0.3	0.6	0.6	0.5	0.8	0.9	0.5	0.5	0.5	0.7	0.9	
11.Klachten oren of ogen		0.9	1.0	0.9	0.5	1.0	1.1	0.9	0.9	1.1	1.0	0.6	1.1	0.4	0.7	1.1	0.9	0.7	
12.Grippe of verkoudheid		35.8	37.2	34.2	34.5	37.6	27.4	31.0	33.9	32.4	36.5	26.8	32.4	44.4	40.1	38.2	38.5	32.9	34.3
13.Hoofdpijn		3.2	2.3	3.4	3.4	2.3	2.4	2.6	1.2	3.4	2.6	2.6	3.9	3.6	3.4	4.4	3.8	3.1	
14.Klachten in verband met zwangerschap		1.2	1.2	2.5	0.6	1.5	0.6	0.6	0.3	1.1	0.6	0.3	1.1	1.0	0.8	1.7	2.4	0.6	
15.Ovrighe klachten		7.7	6.9	8.7	6.4	7.8	8.7	3.8	8.5	7.5	7.1	6.3	8.2	7.1	7.1	8.3	7.2	8.6	8.7
16.Nutt., nog. niet verzuimd		12.8	13.5	12.0	21.7	10.8	15.1	23.9	11.1	13.2	14.0	24.2	13.8	11.1	12.8	9.6	10.6	12.1	13.0
14b Hoeveel werkdaagen heeft u deze laatste keer verzuimd? [N=18.611] [Gemiddelde]		12.7	13.1	12.3	4.59	12.4	21.1	10.1	15.1	14.1	10.4	14.2	16.1	11.2	11.6	11.6	13.7	13.3	10.8
14c Heeft u de indruk dat deze klachten het gevolg waren van het werk dat u deed? [N=18.923] [%]		8.6	10.5	6.5	6.1	8.6	10.9	12.2	10.9	15.8	7.5	11.8	12.5	5.2	7.7	6.1	6.8	7.3	7.1
14d Wat was na uw mening de belangrijkste reden in het werk die leidde tot het ontstaan van deze klachten? [N=4.251] [%]		13.9	14.0	13.9	14.1	13.8	14.4	8.5	13.0	17.9	14.5	15.7	16.2	10.2	12.6	11.6	14.4	14.9	15.5
14e Heeft u de indruk dat deze klachten het gevolg waren van het werk dat u deed? [N=18.923] [%]		72.8	70.2	75.7	73.1	68.8	70.6	70.9	60.3	73.3	69.6	66.6	81.0	75.3	78.5	73.6	73.4	72.6	72.6
14f Wat was na uw mening de belangrijkste reden in het werk die leidde tot het ontstaan van deze klachten? [N=4.251] [%]		4.7	5.4	3.9	4.5	4.5	5.9	8.7	5.3	6.1	4.7	2.9	3.6	4.4	3.8	5.2	4.5	4.7	
1.Werkdruk, werkstress		35.7	32.6	40.0	24.4	37.2	35.9	20.7	29.1	19.0	32.7	30.6	62.0	44.7	37.9	57.8	35.7	31.1	
2.Emotionele te waar		3.1	2.1	4.4	4.2	2.9	3.3	0	3.6	1.4	2.7	0.4	3.0	2.7	0.4	2.8	6.2	4.1	3.3
3.Lichamelijke te waar		19.9	21.8	17.2	25.2	18.8	21.5	35.0	20.6	36.9	22.9	36.0	21.1	0	14.6	9.5	5.5	22.3	14.7
4.Langdurig dezelfde handelingen verrichten/ achter PC werken		11.1	11.2	11.0	11.1	10.5	13.9	11.9	14.9	7.9	12.0	5.6	13.0	17.2	14.3	13.9	14.3	3.2	13.7
5.Te moeilijk werk		0.3	0.3	0.4	0.9	0.2	0.6	0	0	0	0.5	0.9	0.3	0	0.2	0.7	0.8	0	
6.Problemen met leiding, werkgever		5.5	5.7	5.3	4.0	5.5	6.6	4.9	4.7	2.9	5.2	2.2	3.7	3.1	7.4	12.1	5.6	5.0	8.8
7.Problemen met collega's of ondergeschikten		1.2	1.0	1.5	0.7	1.4	0.5	0	1.6	0.3	1.5	0	0.3	1.2	1.3	3.0	1.4	1.1	0.8
8.Problemen met klanten (of patiënten, leerlingen, passagiers)		0.5	0.3	0.7	0.3	0.6	0.3	0	0	0.5	0	0	0.6	0	0.5	0	1.1	1.1	1.5
9.Gevaarlijke werk/bedrijfsomgeving		3.4	4.9	1.2	2.4	3.6	2.7	9.4	6.8	7.9	2.9	6.5	0	0.8	1.3	0.8	1.0	1.1	1.1
10.Gevaarlijke stoffen		0.8	1.2	0.3	1.1	0.8	0	1.5	1.5	0.5	1.4	2.1	0	0.6	0.3	0.5	0	0	0
11.Andere werkgerelateerde reden		18.5	18.0	18.0	25.0	18.4	13.9	18.2	17.2	21.7	19.2	15.5	19.6	16.0	13.1	17.8	21.4	24.9	
14e Heeft er, de laatste keer dat u verzuimde, verzuimcontrole plaatsgevonden door uw werkgever/ arbeidsdienst ed.? [N=18.496] [%] [b]		34.2	33.1	35.5	23.2	33.9	44.7	37.4	41.1	36.5	30.6	22.3	43.0	26.6	29.6	36.9	33.2	35.9	32.3
15 CHRONISCHE ZIEKTE OF RANDOENING																			
15-20 Andere gezondheidsstoornissen (langdurige ziekte, aandoening of handicap en daardoor licht of sterk belemmerd in zijn werk) [N=1.251] [%] [a]		18.0	16.2	20.2	12.6	17.1	27.6	13.6	19.7	18.8	18.5	16.4	16.5	13.6	14.9	16.9	22.3	20.1	19.2
a Geen chronische ziekte/aandoening [N=21.208] [% aangegekruist]		63.1	65.6	60.2	71.6	64.6	47.5	59.2	59.5	64.7	60.0	64.3	66.3	65.8	62.9	58.4	59.9	62.5	
b Problemen met armen of handen (ook artritis, reuma, RSJ)? [N=21.208] [% aangegekruist]		5.5	4.3	6.8	2.0	5.1	4.1	5.9	5.9	4.6	5.2	3.9	3.9	5.4	5.2	5.8	7.0	4.9	
c Problemen met benen of voeten (ook artritis, reuma, RSJ)? [N=21.208] [% aangegekruist]		5.8	5.6	6.0	3.1	5.0	12.5	3.9	7.4	6.2	5.5	5.3	4.8	5.2	4.7	6.3	6.0	6.0	
d Problemen met rug en nek (ook artritis, reuma, RSJ)? [N=21.208] [% aangegekruist]		10.2	9.1	11.4	5.2	9.8	16.1	9.0	11.9	9.6	9.5	10.0	10.0	11.0	10.7	10.8	10.4		
e Migraine of ernstige hoofdpijn? [N=21.208] [% aangegekruist]		5.5	3.2	8.2	5.3	5.7	4.8	5.1	4.7	2.8	6.1	3.8	5.0	4.8	5.5	5.1	6.3	7.0	6.4

GESLACHT	LEeftijd	SB193 [12 klassen, bron: CBS)											
		Man	Vrouw	15-24 jaar	25-54 jaar	55-64 jaar	Landbouw en visserij	Bouw en industrie	Handel	Hotels en restaurants	Financiële dienstverlening	Administratieve dienstverlening	Onderwijs
f Hart- of vaatziekten? [N=21.208] [% aangekruist]	2.6	3.4	1.7	0.6	2.1	7.4▲	2.1	3.8	3.2	2.2	0.8	2.6	2.7
g Astma, bronchitis, emfyseem? [N=21.208] [% aangekruist]	5.3	4.8	5.8	6.3	5.0	5.8	3.8	5.7	5.0	4.5	5.1	4.9	5.2
h Maag- of darmstoornissen? [N=21.208] [% aangekruist]	3.6	3.2	4.0	2.3	3.6	4.2	0.2	4.8	2.9	3.3	2.9	3.3	3.7
i Suerziekte? [N=21.208] [% aangekruist]	2.0	2.5	1.5	0.2	1.7	5.5▲	0.6	3.1	1.3	1.5	2.7	2.1	2.5
j Ernstige huidziekten? [N=21.208] [% aangekruist]	0.7	0.7	0.8	0.3	0.7	1.1	0.7	0.4	0.6	1.5	0.5	1.0	0.7
k Psychische klachten/andoeingen? [N=21.208] [% aangekruist]	2.4	2.0	2.9	2.3	2.5	2.3	0.4	2.7	1.9	2.8	2.7	1.9	1.7
l Gehoorproblemen? [N=21.208] [% aangekruist]	2.2	2.7	1.6	0.6	2.0	4.4	1.6	3.9	3.5	1.7	1.1	2.1	1.6
m Epilepsie? [N=21.208] [% aangekruist]	0.3	0.3	0.4	0.2	0.4	0	0.4	0.5	0.2	0.1	0.3	0.2	0.3
n Levensbedreigende ziekten (bijv. kanker, aids)? [N=21.208] [% aangekruist]	0.8	0.6	0.9	0.0	0.6	2.4▲	0	0.7	0.3	0.3	0.7	0.8	0.6
o Problemen met zien? [N=21.208] [% aangekruist]	2.1	2.3	1.8	1.4	1.9	3.6	0.4	3.0	1.4	1.9	1.0	1.6	2.1
p Andere chronische ziekte/andoeing? [N=21.208] [% aangekruist]	5.9	5.3	6.6	5.7	5.6	7.8	5.9	6.4	6.1	5.6	5.7	5.7	5.7
15b Wordt u door uw zielde, aandoening of handicap belemmerd bij het uitvoeren van uw werk? [N=7.892] [%]	51.2	53.2	49.2	55.3	51.7	47.5	46.5	52.1	44.5	47.0	53.6	59.6	56.8
1. Niet belemmerd	41.2	38.9	43.5	38.9	41.1	42.4	43.5	38.2	47.5	44.5	44.8	37.3	35.8
2. Licht belemmerd	7.6	7.9	7.3	5.8	7.1	10.1	10.0	9.7	8.1	7.4	8.2	9.1	3.1
3. Sterk belemmerd													
15c Waardoor is de zielde of aandoening verorzaakt? [N=7.758] [%]													
1. Het werk	13.5	16.6	10.4	6.2▼	13.9	15.8	21.4▲	16.9	24.6▲	12.6	16.5	17.4	6.5▼
2. Een ongeval op het werk	1.5	2.4	0.7	0.8	1.5	2.0	3.9	2.6	3.8	1.0	2.8	3.6	0.9
3. Een verkeersongeval	2.9	2.8	2.9	3.7	3.1	1.7	0	3.1	2.6	3.7	5.5	3.5	2.5
4. Een ongeluk thuis, in de vrije tijd of tijdens het sporten	4.7	5.0	4.5	8.6	4.5	3.8	4.8	4.2	6.2	4.7	4.9	4.1	5.3
5. Aangeboren	31.6	31.3	32.0	49.1▲	32.1	21.3▼	26.7	30.8	26.8	35.2	29.4	28.9	33.0
6. Andere oorzaak zielde/aandoening	45.7	42.0	49.5	31.7▼	44.9	55.4▲	43.2	42.4	36.0▼	42.8	40.8	42.6	51.9
15d-a Aanpassingen verecht t.a.v. hulpmiddelen of meubilair? [N=20.602] [%]													
1. Geen aanpassingen, niet nodig	84.9	86.5	83.1	90.2	84.2	83.8	90.1	82.7	89.9	88.4	90.1	83.8	83.1
2. Geen aanpassingen, wel nodig	3.9	4.0	3.8	2.7	4.2	3.6	2.6	3.9	3.7	3.3	5.1	5.7	3.5
3. Aanpassingen die niet voldoende werken	2.4	2.0	2.9	1.8	2.5	2.2	1.1	2.7	1.3	2.0	2.1	3.0	2.2
4. Aanpassingen die wel voldoende werken	8.7	7.5	10.2	5.3	9.0	10.3	10.7	5.2	6.4	27▼	7.5	11.2	9.0
15d-b Aanpassingen verecht t.a.v. werktafel of meubilair? [N=20.440] [%]													
1. Geen aanpassingen, niet nodig	88.6	89.6	87.4	90.0	89.0	85.1	93.9	87.7	90.6	88.8	87.3	87.0	90.7
2. Geen aanpassingen, wel nodig	4.3	4.5	4.0	3.7	4.8	5.2	4.8	5.0	4.3	6.1	5.8	1.8	4.4
3. Aanpassingen die niet voldoende werken	1.3	1.3	1.3	1.1	1.2	2.0	0.4	1.3	1.2	1.0	2.6	1.8	0.6
4. Aanpassingen die wel voldoende werken	5.8	4.6	7.3	5.3	5.6	7.7	3.2	6.2	3.2	4.0	5.4	5.5	5.3
15d-c Aanpassingen verecht t.a.v. functie of takenpakket? [N=20.430] [%]													
1. Geen aanpassingen, niet nodig	86.0	86.4	85.4	89.1	85.9	83.3	92.0	85.2	88.2	86.4	85.8	84.9	89.0
2. Geen aanpassingen, wel nodig	7.2	7.5	6.8	4.8	7.4	8.0	3.9	7.0	6.2	6.4	8.5	8.8	7.0
3. Aanpassingen die niet voldoende werken	2.0	1.9	2.1	1.1	2.1	2.2	2.0	2.2	1.6	1.9	2.5	1.3	2.0
4. Aanpassingen die wel voldoende werken	4.9	4.2	5.6	5.1	4.5	6.5	2.1	5.7	4.0	5.3	3.2	4.2	4.9
15d-d Aanpassingen verecht t.a.v. opleiding of omscholing? [N=20.341] [%]													
1. Geen aanpassingen, niet nodig	88.6	88.8	88.3	92.0	88.7	84.7	91.0	86.6	90.6	87.7	89.1	91.4	90.0
2. Geen aanpassingen, wel nodig	5.0	5.3	4.7	2.9	5.2	5.9	2.3	5.4	4.8	4.1	6.6	5.6	4.2
3. Aanpassingen die niet voldoende werken	1.6	1.7	1.6	0.8	1.7	2.3	1.8	2.0	1.3	1.2	1.9	2.5	1.3
4. Aanpassingen die wel voldoende werken	4.8	4.2	5.5	4.3	4.4	7.2	4.9	6.0	3.4	4.6	3.3	4.0	4.5
15d-e Aanpassingen verecht t.a.v. toegankelijkheid tot het gebouw? [N=20.329] [%]													
1. Geen aanpassingen, niet nodig	92.9	92.2	93.7	92.6	94.7	95.2	90.9	93.3	94.0	92.4	91.5	95.1	93.3
2. Geen aanpassingen, wel nodig	3.4	3.9	2.7	2.5	3.7	2.3	2.6	4.5	3.2	3.1	3.9	3.8	1.7
3. Aanpassingen die niet voldoende werken	0.7	0.8	0.5	0.6	0.7	0.3	0	0.9	0.9	1.5	1.0	0.1	0.7
4. Aanpassingen die wel voldoende werken	3.1	3.1	3.1	4.2	2.9	2.6	2.2	3.7	2.6	2.2	3.6	3.0	2.3
15d-f Aanpassingen verecht t.a.v. toegankelijkheid tot het gebouw? [N=20.329] [%]													
1. Geen aanpassingen, niet nodig	97.3	97.4	97.2	96.2	97.5	97.7	96.1	98.4	97.5	96.5	96.0	98.4	97.7
2. Geen aanpassingen, wel nodig	0.8	0.9	1.1	0.8	0.7	0	1.3	0.6	1.2	0.2	1.2	0.7	0.6
3. Aanpassingen die niet voldoende werken	0.3	0.3	0.4	0.5	0.3	0.2	0.4	0.3	0.4	0.2	0.8	0.1	0.3
4. Aanpassingen die wel voldoende werken	1.6	1.5	1.7	2.3	1.5	1.7	2.0	2.3	0.7	1.5	1.6	2.0	1.8
15d-g Aanpassingen verecht t.a.v. toegankelijkheid tot het gebouw? [N=20.082] [%]													
1. Geen aanpassingen, niet nodig	95.0	95.1	95.0	95.1	94.9	96.6	92.6	95.6	95.4	94.3	93.9	98.2	95.4
2. Geen aanpassingen, wel nodig	2.1	2.2	2.0	2.1	2.0	0.8	3.1	2.3	2.9	2.6	1.6	2.2	1.9
3. Aanpassingen die niet voldoende werken	0.6	0.6	0.4	0.7	0.4	0	1.1	0.8	0.8	1.1	0.6	0.4	0.5
4. Aanpassingen die wel voldoende werken	2.2	2.1	2.4	2.6	2.1	2.7	2.6	3.3	1.3	1.6	1.7	2.6	2.2

16 FUNCTONEREN EN INZETBARHEID

1. Geen aanpassingen, niet nodig	11.8	13.9	9.4	12.0	12.3	9.4	11.6	12.4	10.7	14.4	19.7▲	11.5	15.3	13.1	11.9	9.3	6.8	13.2	
2. Veel beter dan de leidende werknemer	26.4	28.4	24.1	26.9	27.2	21.7	25.2	27.1	24.6	27.1	32.6	25.8	30.7	29.1	25.4	22.0	25.6	69.7▲	58.6
3. Laten dan de prestatie van anderen	59.2	54.8	64.4	58.1	66.2	62.1	56.9	61.8	55.9	45.8▼	60.5	50.2	56.4	62.4	69.7▲	58.6			
4. Niet beter/niet slechter dan de prestatie van anderen																			

16a Hoe leidt uw leidende werknemer over algehele werkresultaten over de afgelopen 4 weken? [N=20.625] [%]

1. Veel beter dan de prestatie van anderen

2. Laten dan de prestatie van anderen

3. Niet beter/niet slechter dan de prestatie van anderen

GESLACHT	LEeftijd	SB193 [12 klassen, bron: CBS)																	
		Man	Vrouw	15-24 jaar	25-54 jaar	55-64 jaar	65+	Bouw en industrie	Horeca	Handel	Administratie	Financiële dienstverlening	Overige en andere dienstverlening						
Total		96.9	97.0	96.7	96.9	97.1	95.7	90.8▼	95.8	96.2	95.6	94.0	98.6	99.4	99.1	98.0	97.4		
4 Iets slechter dan de prestatie van anderen	1.9	2.1	1.7	2.5	1.8	1.9	1.1	2.5	2.0	1.7	1.4	3.3	2.1	1.5	2.4	1.2	1.8		
5 Veel slechter dan de prestatie van anderen	0.7	0.8	0.5	0.6	0.7	0	1.1	0.9	0.8	0.2	0.8	0.5	0.7	0.6	0.5	0.3	0.7		
- Gemiddelde	2.53	2.47	2.60	2.53	2.51	2.63	2.53	2.58	2.47	2.30▼	2.54	2.43	2.49	2.50	2.59	2.66	2.51		
16a Als u uitzet, vergelijkt met uw collegas, bent u dan breder inzetbaar in uw bedrijf dan uw collega's? [N=21.711] [%]	51.3	58.5▲	42.8▼	44.9	53.1	47.3	48.6	55.3	50.2	55.2	54.9	48.8	58.5	54.2	53.4	48.0	40.8▼	52.4	
1 Ja, breed inzetbaar	44.0	37.7▼	51.5▲	47.9	42.9	46.7	47.4	39.1	45.8	40.1	41.1	47.1	37.8	41.1	43.1	46.3	54.1▲	43.3	
2 Nee, vergelijkbaar met anderen	3.8	5.7	7.2	4.0	6.0	4.1	5.7	4.0	4.6	3.9	4.1	3.7	4.7	3.6	5.7	5.1	4.3		
3 Nee, minder breed inzetbaar	4.7																		
17 ARBEIDSVOORWAARDEN																			
17a Belang interessant werk [N=21.907] [% (heel) belangrijk]	88.8	89.4	88.2	93.3	89.5	81.2▼	76.7▼	88.0	87.0	84.8	87.0	81.2▼	92.5	93.8	91.8	93.8	91.7		
17ab Belang mogelijkheid om te leren [N=21.880] [% (heel) belangrijk]	99.4	99.3	99.6	99.5	99.0	100	99.4	99.6	99.5	99.4	99.8	99.4	99.7	99.7	99.7	99.3			
17ac Belang prettige steun op het werk [N=21.927] [% (heel) belangrijk]																			
17ad Belang goede leidinggevenden [N=21.920] [% (heel) belangrijk]	98.0	97.3	98.8	98.4	98.1	97.0	97.0	97.9	98.4	97.8	97.5	97.1	97.1	97.4	98.8	98.9	97.5		
17ae Belang goede salaris [N=21.920] [% (heel) belangrijk]	97.0	97.4	96.6	98.3	97.1	95.8	96.9	98.4	97.4	96.8	94.6	97.4	96.9	96.9	94.6	96.5	94.7		
17af Belang goede werkzekerheid [N=21.886] [% (heel) belangrijk]	96.0	95.6	96.5	96.4	96.0	95.8	95.4	96.5	97.4	96.8	94.6	97.1	96.6	95.7	97.1	94.7			
17ag Belang mogelijkheid om in deeltijd te werken [N=21.882] [% (heel) belangrijk]	68.0	52.0▼	86.6▲	63.2	68.8	53.3▼	56.0▼	48.6▼	64.7	66.2	65.8	65.9	68.4	81.0▲	86.0▲	73.8			
17ah Belang mogelijkheid om zelf uw werklijden te bepalen [N=21.889] [% (heel) belangrijk]	70.9	65.6▼	77.1▲	58.8▼	72.9	71.2	61.2▼	63.7	55.9▼	69.2	69.4	64.8	78.4	74.8	79.7▲	70.0	76.3		
17ai Belang mogelijkheid om thuis te werken [N=21.767] [% (heel) belangrijk]	34.4	35.9	32.7	20.9▼	37.4▼	31.3	16.8▼	31.9	22.8▼	27.5	20.▼	27.7	51.3▲	45.8▲	43.5▲	47.9▲	27.0	39.1	
17aj Belang goede uitdaging voor u [N=21.883] [% (heel) belangrijk]	83.8	80.4	87.7	81.6	85.0	80.8	80.8	80.5	82.6	82.6	78.9	79.7	86.7	84.2	87.9	86.0	86.9	84.5	
17ak Belang gezond werk [N=21.878] [% (heel) belangrijk]	95.3	94.8	95.9	91.7	95.7	96.6	88.0▼	96.2	95.7	95.6	91.4	96.0	94.2	94.6	96.5	95.4	95.9	94.3	
17ba Terreidheid t.a.v. interessant werk [N=21.840] [% (heel) terreid]	92.3	93.3	91.2	92.7	95.2	88.3	92.3	95.4	89.5	87.7	91.9	92.3	93.1	93.3	95.8	94.1	92.9		
17bb Terreidheid t.a.v. mogelijkheid om te leren [N=21.722] [% (heel) terreid]	84.1	84.9	83.1	80.9	83.6	89.5	87.6	82.8	86.7	80.8	87.5	81.7	92.1▲	83.3	89.4	89.7	83.2	84.8	
17bc Terreidheid t.a.v. prettige steun op het werk [N=21.806] [% (heel) terreid]	91.5	91.6	91.4	93.6	91.3	90.8	91.1	89.5	93.0	91.2	90.5	91.1	91.8	92.0	92.5	92.9	91.5		
17bd Terreidheid t.a.v. goede leidinggevenden [N=21.755] [% (heel) terreid]	78.8	78.1	79.6	84.5	77.9	78.1	87.4▲	75.9	83.9	78.8	80.1	79.2	81.0	79.1	76.9	76.4	79.0	79.8	
17be Terreidheid t.a.v. goede salaris [N=21.823] [% (heel) terreid]	76.0	76.1	75.8	75.5	76.5	77.6	78.2	78.3	72.7	73.6	73.5	73.5	89.1▲	79.3	79.0	71.4	72.5	76.6	
17bf Terreidheid t.a.v. goede werkzekerheid [N=21.769] [% (heel) terreid]	89.6	88.8	89.4	89.6	90.4	90.0	87.0	93.6	91.6	84.8	83.5▼	86.5	88.8	93.2	92.1	90.0	90.5		
17bg Terreidheid t.a.v. mogelijkheid om in deeltijd te werken [N=21.452] [% (heel) terreid]	87.0	82.8▼	91.8▲	88.0	86.6	88.4	88.3	80.8▼	76.7▼	84.0	83.6	84.3	89.7	86.4	91.9	94.2▲	93.2▲	90.3	
17bh Terreidheid t.a.v. mogelijkheid om zelf uw werklijden te bepalen [N=21.442] [% (heel) terreid]	83.1	83.2	83.0	79.9	83.1	85.9	85.9	80.7	80.3	80.9	82.6	89.8	85.2	90.5▲	81.8	82.5	82.5	86.2	
17bi Terreidheid t.a.v. mogelijkheid om thuis te werken [N=20.292] [% (heel) terreid]	74.2	74.7	70.6	74.1	78.0	78.3	73.4	73.4	73.6	68.2	68.2	75.1	72.5	72.5	72.5	78.5	76.3		
17bj Terreidheid t.a.v. goede uitdaging voor u [N=21.707] [% (heel) terreid]	87.5	85.7	89.6	91.1	87.0	86.9	91.8	88.3	86.1	89.8	90.5	87.1	85.9	82.8	85.9	88.2	89.6	89.3	
17bk Terreidheid t.a.v. gezond werk [N=21.671] [% (heel) terreid]	92.1	91.8	92.5	93.0	92.0	91.9	92.6	89.1	90.7	92.0	91.3	91.1	96.2	93.5	94.0	93.0	91.3	93.2	
17cl Heeft uw bedrijf een OR, MR, of andere personeelsvertegenwoordiging? [N=21.913] [%]	66.9	65.1	69.0	45.6▼	69.1	74.5	24.8▼	71.2	49.9▼	42.8▼	26.6▼	66.0	78.0▲	57.9▼	96.3▲	92.0▲	87.1▲	58.2	
17d Heeft u uw bedrijf de laatste twee jaar aan een interne opleiding of cursus meegedaan? [N=21.876] [% ja]	24.7	21.5	21.5	25.6	22.8	61.5▲	22.8	13.7	6.0	8.6	15.3▲	22.4▲	51.1▲	25.6	19.3	31.5	1.5▼	4.7▼	7.9▲
17e Heeft u uw bedrijf de laatste twee jaar aan externe opleiding of cursus voor u betaald? [N=21.800] [% ja]	8.3	7.4	9.5	28.8▲	5.9▼	2.8▼	13.7							2.7▼	10.6	2.2▼	3.3	5.0	7.8
17f Heeft uw bedrijf de laatste twee jaar van functie veranderd? [N=21.760] [% ja]																			
17g Heeft u uw bedrijf de laatste twee jaar uitgebreid? [N=21.754] [% ja]	44.0	46.4	41.1	42.7	46.1	33.9▼	35.0	44.8	36.9	41.4	37.4	37.8	52.4	48.4	53.0	41.4	41.9	47.6	
17h Heeft u uw bedrijf de laatste twee jaar promoot gemaakt? [N=21.789] [% ja]	18.3	20.7	15.5	27.6▲	19.0	6.8▼	16.8	18.4	20.2	21.1	15.5	22.2	22.7	23.4	12.5	12.4	21.5		
18 OPLEIDING EN ONTWIKKLING																			
18a Mikt of verwacht u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [N=21.898] [%]	58.7	59.7	57.5	45.2▼	61.8▲	54.5	36.6▼	54.5	55.0	46.1▼	30.2▼	52.1	75.9▲	55.7	79.9▲	70.2▲	68.2▲	56.8	
18b Mikt u uw bedrijf de laatste twee jaar een extreem opleiding of cursus voor u betaald? [N=21.800] [% ja]	44.4	48.8	39.2	34.6▼	47.4▲	37.5	34.9	43.4	51.7	35.2▼	21.0▼	38.4	63.9▲	45.4	58.3▲	52.0	42.2	46.6	
18c Bent u in uw bedrijf de laatste twee jaar van functie veranderd? [N=21.760] [% ja]	21.5	22.6	20.2	24.9	22.4	13.6▼	15.1	21.6	15.1	20.8	20.8	18.4	27.5	23.7	30.5▲	18.6	19.5	20.4	
18d Is uw functie de laatste twee jaar uitgebreid? [N=21.754] [% ja]																			
18e Heeft u uw bedrijf de laatste twee jaar promoot gemaakt? [N=21.789] [% ja]	18.3	20.7	15.5	27.6▲	19.0	6.8▼	16.8	18.4	20.2	21.1	15.5	22.2	22.7	23.4	12.5	12.4	21.5		
19 WERK EN THUIS																			
19a Mikt of verwacht u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [N=21.898] [%]	49.2	47.4	51.2	62.8▲	45.6▼	55.8	57.7	54.0	60.4▲	54.5	42.0	44.9	48.6	45.2	48.3	38.3▼	48.3	48.2	
19b Heeft u uw bedrijf de laatste twee jaar een extreem opleiding of cursus voor u betaald? [N=21.800] [% ja]	41.6	41.9	41.4	30.7▼	44.5▲	36.7	37.3	38.1	41.6	38.5	43.9	44.3	42.6	51.1▲	44.0	40.4			
19c Bent u in uw bedrijf de laatste twee jaar van functie veranderd? [N=21.760] [% ja]	7.6	8.7	6.2	5.4	8.2	6.2	3.2	6.1	3.7	6.0	12.4	13.1▲	6.2	9.0	6.7	9.1			
19d Zeer vaak	1.6	1.9	1.3	1.2	1.8	1.3	1.7	1.8	1.1	1.0	4.0	4.1▲	1.3	1.5	1.7	1.0	2.3		
19e Heeft u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [N=21.841] [%]																			
19f Heeft u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [N=21.841] [% ja]	71.7	70.2	73.5	81.8▲	68.8▼	77.6	78.4	72.0	74.9	75.4	74.3	72.0	67.6	67.3	69.6	66.2	74.2	73.0	
19g Heeft u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [N=21.841] [% ja]	26.4	27.5	25.1	17.1▼	29.0▲	20.9	19.6	19.6	26.2	23.9	22.5	23.4	30.9	30.4	29.1	32.2	24.5	25.8	
19h Heeft u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [N=21.841] [% ja]	1.5	1.8	1.2	0.9	1.7	1.1	2.0	1.4	0.7	1.5	1.9	3.8▲	1.0	2.0	1.1	1.2	1.0	1.2	
19i Heeft u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [N=21.841] [% ja]	0.4	0.5	0.3	0.1	0.4	0	0.4	0	0.4	0.2	1.2	0.8	0.6	0.3	0.2	0.4	0.3	0.1	
20 UW VERDERE LOOPBAAN																			
20a Loopbaan is het risico om uw baan te verliezen? [N=21.812] [% ja]	17.3	18.7	15.5	14.2	17.6	18.2	13.2	22.1	13.4	13.0	17.5	24.8▲	29.3▲	19.2	13.5	12.3	14.8	17.3	
20b Maakt u zich zorgen over het behoud van uw baan? [N=21.848] [% ja]	18.2	19.3	16.9	12.1	19.0	19.6	14.0	24.5	13.5	14.7	20.4	27.5▲	23.9	19.6	14.4	12.1	16.5	16.6	
20c Heeft u er in het afgelopen jaar over nagedacht om ander werk bij uw huidige werkgever? [N=21.887] [% ja]	48.8	48.5	49.2	53.2	52.7▲	25.3▼	46.6	43.3	39.1▼	51.7	56.4	49.9	48.5	49.2	46.6	48.0	48.1		
20d Heeft u in het afgelopen jaar ook daadwerkelijk iets ondernomen om ander werk te vinden? [N=21.793] [% ja]	25.8	25.8	25.8	28.6	28.0	11.9▼	21.8	22.8	19.7	25.5	35.8▲	26.1	25.0	30.2	28.3	22.5	25.0		

GESLACHT	LEEFTIJD	SB193 [12 klassen, bron: CBS)																		
		Total	Vrouw	15-24 jaar	25-54 jaar	55-64 jaar	Landbouw en visserij	Industrie	Bouw en verhuur	Handel	Horeca	Vervoer en logistiek	Financiële dienstverlening	Zakelijke dienstverlening	Openbaar bestuur	Onderwijs	Cultuur en andere dienstverlening en welzijnszorg			
20a. a. Zou u, als het aan u ligt, over 5 jaar nog bij dit bedrijf werken? [N=21.559] [%]		65,4	66,3	64,4	49,9▼	69,2▲	59,3	64,5	69,5	71,9	61,8	44,9▼	67,5	71,0	62,0	67,6	65,0	66,9	67,0	
20b. a. Wilt u tot uw 65e levensjaar werkzaam blijven? [N=21.926] [%]		36,3	36,9	35,6	38,5	36,0	36,3	42,5	31,8	25,2▼	36,4	40,3	38,0	33,3	39,9	36,1	39,2	30,8	30,1	33,4
1. Ja		34,7	39,4▲	29,2▼	25,0▲	34,6	43,9▲	27,7	39,9	49,2▲	32,2	26,1	36,9	41,8	31,2	40,8	30,8	30,1	33,4	
2. Nee		29,0	23,6▼	35,2▲	36,5	29,5	19,9▼	28,3	25,6	31,3	33,6	25,1	24,9	28,9	23,1	30,0	32,9	30,0	26,6	
3. Weet niet																				
20b. b. Denkt u in staat te zijn uw huidige werk tot uw 65e levensjaar voort te zetten? [N=21.822] [%]		44,4	48,4	39,7	28,9▼	45,5	52,4	41,1	46,9	37,0	43,6	25,4▼	45,6	58,2▲	51,7	53,5	45,7	34,4▼	41,9	
1. Ja		33,3	32,2	34,5	50,0▲	31,6	26,7	34,6	30,0	41,4	34,4	52,2▲	34,9	24,6	28,5	28,8	27,8	31,9	31,9	
2. Nee		22,4	19,4	25,8	20,3	23,0	20,9	24,4	23,1	21,6	22,0	22,4	19,7	17,2	19,8	17,8	18,4	21,7	21,6	
3. Weet niet																				
20b. c. Zou lichter werk (lichtambachtelijk en/of geestelijk) ertoe kunnen bijdragen dat u uw werk langer wortzet? [N=21.842] [%]		40,2	40,8	39,4	42,0	40,9	34,5	43,9	38,6	50,1▲	38,2	51,0▲	38,4	26,4▼	32,7	33,3	44,1	50,1▲	39,0	
1. Ja		40,5	41,5	39,3	36,1	39,3	50,7▲	34,2	42,5	34,8	40,9	28,9▼	42,2	53,7▲	47,4	48,3	36,5	30,4▼	42,1	
2. Nee		19,3	17,7	21,3	21,9	19,8	14,8	21,9	19,0	15,1	20,9	20,2	18,4	19,9	19,9	18,4	19,4	19,5	18,9	
3. Weet niet																				
20b. d. Wilt u na uw 65e levensjaar werkzaam blijven? [N=21.916] [%]		11,7	14,3	8,6	12,0	11,1	14,5	16,8	9,7	8,9	11,3	16,1	12,7	12,3	14,7	10,7	13,3	9,0	13,1	
1. Ja		5,8	5,0	5,6	43,4▼	57,9	63,0	44,6▼	61,1	65,5	55,4	43,4▼	58,4	59,5	52,3	63,2	53,6	57,3	54,2	
2. Nee		31,6	28,7	34,9	44,6▲	31,1	22,5▼	39,1	29,2	25,5	33,2	40,5	28,9	28,2	33,0	26,1	33,1	33,6	32,7	
21 TEVREDENHEID																				
21a. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden? [N=21.987] [%]		3,7	3,6	3,8	5,1	3,5	3,5	5,4	3,2	3,0	3,5	7,3▲	5,1	4,0	3,6	4,4	3,0	2,9	4,3	
1. Zeer ontevreden		4,5	4,7	4,3	3,0	4,7	4,7	2,0	5,0	4,2	4,5	5,8	5,1	2,9	4,3	3,2	6,2	4,5	4,9	
2. Ontevreden		15,7	15,7	15,7	16,0	15,6	15,8	18,1	16,8	14,4	17,0	18,7	19,5	9,8	14,1	13,4	14,9	16,7	14,4	
3. Niet ontevreden/niet tevreden		62,4	62,5	62,3	61,9	62,6	61,9	55,8	62,5	66,7	63,6	52,2▼	63,2	61,0	64,5	61,0	64,7	61,0	61,0	
4. Tevreden		13,7	13,6	13,8	14,0	13,6	14,1	15,7	12,4	11,7	11,5	15,8	11,8	20,2	17,0	14,9	11,2	15,5		
5. Zeer tevreden		3,78	3,78	3,78	3,76	3,78	3,78	3,78	3,76	3,76	3,64	3,67	3,93	3,83	3,81	3,79	3,77	3,79		
-Gemiddelde																				
21b. In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk? [N=21.920] [%]		3,3	3,1	3,6	4,4	3,3	2,7	3,6	3,1	2,9	3,6	5,4	3,9	3,1	3,5	2,3	3,0	3,3		
1. Zeer ontevreden		4,0	4,1	3,9	4,2	3,4	4,2	3,4	4,2	3,4	4,6	4,4	3,4	4,6	3,4	3,9	3,5	3,5	3,8	
2. Ontevreden		14,3	14,8	13,7	15,4	14,3	13,1	15,5	13,1	16,3	17,7	18,4	11,4	13,8	12,6	12,0	13,0	13,3		
3. Niet ontevreden/niet tevreden		61,6	61,9	61,4	58,3	61,9	63,0	56,4	62,8	67,7	60,6	52,8	61,4	61,1	63,1	60,2	64,1	59,1		
4. Tevreden		16,8	16,2	17,5	18,4	16,3	17,9	14,0	13,7	15,0	15,1	19,6	16,9	20,7	17,3	16,9	22,1	20,4		
5. Zeer tevreden		3,85	3,84	3,85	3,83	3,84	3,84	3,89	3,89	3,87	3,79	3,77	3,76	3,93	3,86	3,86	3,88	3,88		
-Gemiddelde																				

TNO Kwaliteit van Leven

TNO Kwaliteit van Leven is een dienstverlenende organisatie voor het bedrijfsleven, de zorg en de overheid. Via vernieuwend, toegepast onderzoek werkt TNO aan het waarborgen en verbeteren van de gezondheid en het optimaal functioneren van mensen. Samen met haar klanten vertaalt TNO deze nieuwe kennis in praktische toepassingen.

TNO Kwaliteit van Leven onderscheidt haar activiteiten op vijf terreinen: Arbeid, Chemie, Preventie en Zorg, Pharma en Voeding. Arbeid houdt zich bezig met de innovatie van arbeid, organisatie en technologie, bevordering van de arbeidsparticipatie en versterking van het arbeidsbeleid. Met steeds als uitgangspunt de optimale inzet van mensen.

Arbeid

Polarisavenue 151
Postbus 718
2130 AS Hoofddorp

info-arbeid@tno.nl
www.tno.nl/arbeid

T 023 554 93 93
F 023 554 93 94

tno.nl

